

MAGISTERUPPSATS I BIBLIOTEKS- OCH INFORMATIONSVETENSKAP
VID INSTITUTIONEN BIBLIOTEKS- OCH INFORMATIONSVETENSKAP/BIBLIOTEKSHÖGSKOLAN
2010:12
ISSN 1654-0247

Hunduppfödares informationsaktiviteter

En intervjuundersökning ur ett serious leisureperspektiv

CHRISTINA JONSSON

HÖGSKOLAN I BORÅS
VETENSKAP FÖR PROFESSION

© **Författaren**

Mångfaldigande och spridande av innehållet i denna uppsats
– helt eller delvis – är förbjudet utan medgivande.

Svensk titel:	Hunduppfödarens informationsaktiviteter: En intervjuundersökning ur ett serious leisureperspektiv
Engelsk titel:	Dog breeders' information activities: An interview study from a serious leisure perspective
Författare:	Christina Jonsson
Kollegium:	3
Färdigställt:	2010
Handledare:	Lars Seldén
Abstract:	<p>The purpose of this Master thesis is to examine and describe dog breeders' information activities. Questions posed in this study are:</p> <ul style="list-style-type: none"> • What are the information needs of dog breeders? • How does the dog breeder seek and use information? • How can the relationship between serious leisure and information activities be described? <p>The theoretical framework consists of the sociologist Robert A Stebbins' theory about serious leisure.</p> <p>The study is based on a qualitative methodology. Nine dog breeders of nine different breeds have been interviewed and the interviews have been transcribed and analyzed. The analysis has been conducted with a model for information use and its effects, formulated by Lars Höglund. When analyzing the information sources an additional model has been used; also formulated by Lars Höglund, and Olle Persson.</p> <p>The results show that the main information needs of dog breeders concern health, pedigree, mentality, hunting ability and the history of the breed. Information sources preferred are the Internet and personal contacts. Magazines and books are also used but not as frequently as the other two sources. Another finding is that the breeders do not use the public library as often as they did before the arrival of the Internet. The nine breeders organize their information about their breeding activities in a similar way, using files and folders. The connection between dog breeding as serious leisure and information activities appears to be very strong. The information activities are to be seen as one of the prerequisites for dog breeding. The results also indicate that the Swedish Kennel Club that organizes the breeders plays a very important role as information mediator.</p>
Nyckelord:	informationsbehov, informationssökning, informationsaktivitet, serious leisure, fritidsaktivitet, hunduppfödare

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
2	Bakgrund	3
2.1	Problem, syfte och frågeställningar	4
2.2	Avgränsningar.....	4
2.3	Begrepp.....	5
2.3.1	Information	5
2.3.2	Informationsbeteende	5
2.3.3	Kontext	6
2.3.4	Fritidsaktivitet.....	6
3	Tidigare forskning	7
3.1	Litteratursökning.....	7
3.2	Vardagslivets informationssökning	7
3.2.1	Synen på informationskällor.....	7
3.2.2	Internets betydelse	8
3.2.3	Förhållningssätt till information	9
3.2.4	Kontextens betydelse.....	10
3.3	Informationssökning och fritidsaktiviteter.....	10
3.3.1	Informationssökning.....	11
3.3.2	Informationskällor	12
3.3.3	Social funktion och informationsdelning	13
3.3.4	Organisation av information.....	13
4	Teoretiska utgångspunkter.....	15
4.1	Serious leisure.....	15
4.2	En modell för informationsanvändning	16
4.3	En modell för informationskällor	18
5	Metod.....	19
5.1	Val av metod.....	19
5.2	Provintervju	19
5.3	Urval	19
5.4	Etiska överväganden	20
5.5	Förförståelse.....	21
5.6	Genomförande	21
5.7	Analys	22
6	Resultat	24
6.1	Uppfödarna, deras verksamhet och informationsbehov.....	24
6.1.1	Carina	24
6.1.2	Lisa	24
6.1.3	Gunilla	24
6.1.4	Daisy.....	24
6.1.5	Helena.....	25
6.1.6	Susanne.....	25
6.1.7	Bellis.....	25
6.1.8	Veronica.....	25
6.1.9	Tully	25
6.2	Informationskällor	26
6.3	Upplevelser av informationssökning	27
6.4	Informationsanvändning	27
6.5	Hur informationen organiseras	29
6.6	Situationen som helhet och förslag till förbättringar	30

7	Analys.....	31
7.1	Kontext.....	31
7.1.1	Hunduppfödning som Serious leisure	31
7.1.2	Arbetsuppgifter, roller och krav	32
7.1.3	Organisation av information.....	33
7.2	Personliga aspekter	33
7.3	Informationstillgänglighet	34
7.3.1	Tillgänglighet	34
7.3.2	Källanalys	35
7.3.3	Hur upplevs informationstillgången?	36
7.3.4	Svårigheter.....	36
7.4	Informationsbehov	37
7.5	Informationsutnyttjande.....	39
7.5.1	Användningen av källorna.....	39
7.5.2	Att informera andra	40
7.6	Effekter	40
7.6.1	Hemsidor	41
7.6.2	E-post.....	41
7.6.3	Negativa sidor.....	41
7.7	Sammanfattning av analysen	43
8	Slutsatser.....	44
8.1	Är det möjligt att generalisera?.....	44
8.2	Frågeställningarna besvaras	44
8.3	Konsekvenser för informationsförmedlare	45
8.4	Reflektioner kring informationsutbyte.....	46
8.5	Utvärdering av teori och metod	46
8.5.1	Serious leisure-perspektivet.....	46
8.5.2	Intervjuerna.....	46
8.5.3	Analysmodellerna.....	47
8.6	Förslag till fortsatt forskning	47
9	Sammanfattning.....	48
	Käll- och litteraturförteckning	50
	Otryckta källor.....	50
	Publicerade källor	50
	Bilaga 1.....	53
	Intervjufrågor.....	53
	Bilaga 2.....	54
	Tankekarta	54
	Bilaga 3.....	55
	Frågor via e-post till SKK:s informationsavdelning.....	55

1 Inledning

Denna uppsats handlar om hunduppfödarens informationsbehov, samt hur de söker och använder information. Eftersom många fritidsaktiviteter är tämligen anonyma för andra än dess utövare ges här i inledningen en kortfattad beskrivning av hundens och uppfödarens situation i Sverige idag.

Idag finns över 700 000 registrerade hundar i Sverige. Årligen registreras knappt 60 000 valpar och importerade hundar hos Svenska Kennelklubben (i fortsättningen används förkortningen SKK) Efter katten är hunden det vanligaste husdjuret i de svenska hemmen. Hunden är oftast ett sällskapsdjur och ses i många fall som en familjemedlem. För många är dock hunden mer än bara ett sällskap. Den kan vara en arbetskamrat inom polisväsendet eller tullen. På senare tid har hundar (och även andra husdjur) använts inom ungdomsvård och äldreomsorg med positiva effekter som följd. Hunden kan också vara ett hjälpmedel för en synskadad, en rörelsehindrad eller en diabetiker. Inom jakten är den en oersättlig medhjälpare. Sist men inte minst är hundar ett stort fritidsintresse för alla dem som deltar i utställningar, jaktprov, lydnessprov, agilitytävlingar¹ och andra aktiviteter för hundintresserade. Antalet medlemmar i SKK är 320 000, vilket gör den till en av Sveriges största ideella organisationer. Dessutom finns ett stort antal special- och rasklubbar, brukshundklubbar och lokala kennelklubbar som arbetar på länsnivå och lokal nivå på olika orter. De två senare fyller en viktig funktion vid utbildningen av hundägare t.ex. genom valpkurser.

Antalet hundraser i Sverige är idag 329. De tre populäraste är schäfer (i topp sedan 1964), labrador retriever och golden retriever. Raserna delas upp i tio grupper utifrån ursprung och funktion. Fram till hösten 2008 då en nedgång i antalet nyregistreringar inleddes hade registreringarna ökat med 30 procent under en tioårsperiod, vilket visade på ett ökande hundintresse. (SKK, 2010) Detta intresse kommer också alltmer till uttryck i olika medier. Den ökade tillgången på information i samhället har på intet sätt lämnat hundarna dörhän. På TV kan vi se program som "Hundkoll", "Mannen som talar med hundar" och "Min hund styr mitt liv". I programmet "Go'kväll" är hundinstruktören Barbro Börjessons inslag om hunduppföstran ett återkommande inslag. På tidningssidan har vi fått mer lättsamma publikationer utan resultatlistor och reportage från tävlingar, som "Härliga hund" och "Allt om hundar". Förutom hundar kan vi i dessa tidningar även läsa om hundäggande kändisar och mode för såväl tvåbenta som fyrbenta. Sist men inte minst har Internet slagit igenom i hundvärlden. De flesta hundklubbar har egna webbplatser där medlemmarna kan hitta information om verksamheten och anmäla sig till olika aktiviteter. Många uppfödare och även "vanliga" hundägare har egna hemsidor, ibland med tillhörande gästbok eller blogg.

På senare tid har det dock uppmärksammats att informationsmöjligheterna har fått vissa negativa effekter. Bl.a. har förtal av domare och funktionärer förekommit i gästböcker och bloggar, vilket i förlängningen kan leda till att det kan bli svårt att genomföra aktiviteter, då ingen vill riskera att bli hånad på nätet för sina insatser. (Hundsport, 2007, s.28 ff)

---

¹ Hunden och föraren springer runt en bana där hunden hoppar över hinder, springer genom tunnlar m.m.

Drygt 60 000 svenskar bestämmer sig alltså varje år för att köpa en renrasig hund från en registrerad uppfödare. Idag finns ca 26 000 registrerade kennelnamn i Sverige och SKK beräknar att omkring hälften av dessa bedriver aktiv uppfödning, dvs. har fött upp en kull de senaste fem åren². Bland de aktiva uppfödarna finns förstås stora variationer. Vissa föder upp flera kullar varje år medan andra har en kull vartannat år. Vissa har utställningar som huvudintresse medan andra ägnar sig åt aktiviteter som anknyter till hundens funktion, som jakt, fårvallning eller hundkapplöpningar. SKK har inte några uppgifter på hur många uppfödare som har uppfödningen som sitt levebröd. Den allmänna uppfattningen är dock att de flesta uppfödare har uppfödningen som en hobby vid sidan av sitt arbete.

---

² Siffror om uppfödning från SKK:s informationsavdelning (Se Bilaga 3)

2 Bakgrund

Informationssökning är en del av det dagliga livet, oavsett om det gäller arbete, studier eller vardagsliv. Med skilda förutsättningar närmar vi oss olika källor för att få svar på våra frågor, ta reda på mer om något som väckt vårt intresse, eller bara hålla oss uppdaterade. Ett intresse, en hobby eller en fritidsaktivitet kan ofta vara extra motivationshöjande när det gäller informationssökning.

Mitt ämnesval har sin grund i två av mina stora intressen. Det ena är ett intresse för hundar, grundlagt under trettio års hundäggande. Det andra är ett intresse för informationssökning och informationsanvändning i både yrkesliv och vardagsliv som väckts under utbildningen. När jag började söka litteratur till min uppsats fann jag att informationssökning/användning och fritidsaktiviteter är en kombination som varit ämne för endast ett fåtal studier inom biblioteks- och informationsvetenskap. Detta konstaterande ledde fram till två frågor. Varför skulle det vara intressant att studera denna kombination? Skulle en sådan studie vara relevant för biblioteks- och informationsvetenskapen? Mitt svar på dessa frågor är att fritiden är en minst lika viktig del av våra liv som studier eller arbete. Här finns ett stort och tämligen utforskat område som kan ge nya perspektiv på och kunskaper om informationssökning och informationsanvändning i nya sammanhang.

Jenna Hartel som undersökt informationsanvändning i samband med fritidsaktiviteter, i studier om matlagning (2003, 2006) uppmanar till vidare forskning inom detta område. Hennes argument är att biblioteken kan ha nytta av forskning om sambandet fritidsaktiviteter och information, eftersom många som besöker biblioteken har informationsbehov som uppstår just i samband med fritidsintressen. Hartel menar vidare att forskningsresultaten kan hjälpa biblioteken att utveckla informationsförsörjningen och servicen till användarna. Ett annat argument är att det är inspirerande och tacksamt för forskaren att möta människor som är starkt engagerade i sitt fritidsintresse och att kontexten ofta är dynamisk och variationsrik i informationshänseende. (2003, s. 236)

Hartels argument är intressanta men kan också utvecklas och ifrågasättas. När det gäller nyttan för biblioteken så finns det även andra aktörer som tillhandahåller information och som kan ha nytta av att veta hur informationsbehov ser ut och vilka källor som föredras. Ett exempel är alla föreningar och organisationer som många fritidsaktiviteter är knutna till. Det andra argumentet instämmer jag i men när man som jag väljer att göra en undersökning utifrån ett eget intresse finns också risken att vara alltför positiv i sitt förhållningssätt, något som diskuteras närmare i metodavsnittet.

Under våren 2009 kunde jag konstatera att intresset för fritidens roll inom biblioteks- och informationsvetenskapen tagit ett kliv framåt. Kanske hade Hartels uppmaning till vidare forskning på området gett resultat. Då kom ett temanummer av tidskriften *Library Trends*, som helt ägnas åt studier av sambandet mellan fritidsaktiviteter och B & I.

2.1 Problem, syfte och frågeställningar

Utgångspunkten för uppsatsen är att alla fritidsaktiviteter skapar ett informationsbehov hos utövaren. Behoven leder till informationssökning i olika typer av källor. Informationen kan sedan användas på olika sätt som anknyter till aktiviteten. Många fritidsaktiviteter innebär också att utövaren måste strukturera och spara information. Syftet är att ge en bild av hunduppfödarens informationsaktiviteter. Uppsatsen utgår från följande frågeställningar:

- Vilka informationsbehov har hunduppfödare?
- Hur söker och använder hunduppfödare information?
- Hur ser relationen ut mellan serious leisure och informationsaktiviteter?

Frågeställningarna kommer att besvaras genom analys av intervjuer med nio hunduppfödare.

2.2 Avgränsningar

I undersökningen har jag valt att enbart intervjua uppfödare av renrasiga hundar. Anledningarna till detta är två. För det första har jag själv ingen erfarenhet av blandrashundar och därmed inga kontakter med blandrasuppfödare. För det andra är mycket av den information som finns kring hundägande och uppfödning inriktad på rashundar, vilket ökar möjligheten att ge en fyllig presentation av informationssituationen för uppfödare. Eftersom blandrasaveln inte är organiserad i någon större utsträckning är det också svårt att få fram fakta.

Jag vill också nämna att de uppfödare som intervjuas har uppfödningen som fritidssysselsättning, inte som yrke.

2.3 Begrepp

Här diskuteras några viktiga begrepp som används i uppsatsen. Genom att definiera dem vill jag ge en förklaring till hur de används i texten.

2.3.1 Information

Begreppet information är ett vidsträckt och delvis abstrakt begrepp som tycks ha lika många tolkningar som användare. Då uppsatsens syfte är att undersöka flera aspekter av hunduppfödarens informationsbeteende har jag valt att utgå från Bucklands definition av information som jag uppfattar som bred och passande för mitt syfte. Buckland menar att information kan beskrivas på tre olika sätt. (1991, s.3f) Exempelen har jag själv lagt till för att förtydliga definitionerna med utgångspunkt i uppsatsens ämne.

Information-as-process omfattar själva processen som sker när man blir informerad. Personens kunskaper förändras i och med processen. Ett exempel från hundvärlden är när en uppfödare informeras av en kollega om en hund som uppfödaren tänkt använda i avel.

Information-as-knowledge är informationen som kunskapsbärare. Kunskapen som man får kan minska osäkerhet eller öka den. I exemplet ovan kan det innebära det att uppfödaren får kunskap om att hunden har en sjukdom som gör dess användbarhet tveksam. Uppfödaren blir då osäker på om hunden är lämplig att använda eller inte.

Information-as-thing är den objektiva delen av informationen. Det kan vara data eller dokument. I exemplet kan det vara data som uppfödaren själv söker om hunden, exempelvis via databasen "Hunddata" på SKK:s webbsida.

2.3.2 Informationsbeteende

Enligt Case (2002, s.76) är termen informationsbeteende (eng. information behavior) att föredra framför informationssökning eftersom den omfattar flera aspekter av människors förhållande till information. Case refererar till Wilson (1999) som tar upp kommunikation mellan personer och passiv informationsinhämtning; t.ex. TV-tittande som andra sätt att få tillgång till information än att själv söka aktivt.

Den del av forskningen som är inriktad på vardagslivets informationssökning använder i vissa fall andra begrepp. McKenzie, som studerat hur gravida kvinnor förhåller sig till information, föredrar "information practice". Hennes undersökning visade att kvinnorna fick mycket information utan att aktivt söka själva. Hon menar därför att man måste se informationen i samband med den sociala praktiken som kvinnorna befann sig i och inte enbart utgå från deras kognitiva förutsättningar. (2003, s.24)

I Hartels studie (2002) undersöks "hobbymatlagares" förhållande till information och informationsskällor. Hartel använder "Information-Activities" vilket i hennes undersökning även omfattar att framställa egen information; i detta fall recept och inköpslistor. Hartel har hämtat uttrycket från Hektor (2001). Information-Activities är enligt Hektor de olika handlingssätt som människor visar upp när de interagerar med information. I Hektors modell är de fyra huvudområdena "Seeking", "Gathering", "Communicating" och "Giving", vilka sedan delas upp i ytterligare aktiviteter. (s.80 f)

Eftersom beteende är ett ord som är starkt förknippat med hundar och deras uppförande, finner jag detta begrepp mindre lämpligt i en uppsats som handlar om hunduppfödare, då det kan ge felaktiga associationer. I denna uppsats väljer jag därför att använda begreppet "informationsaktiviteter". Jag är medveten om att detta inte är något vedertaget begrepp men utifrån uppsatsens innehåll bedömer jag att det fyller sin funktion i sammanhanget. Begreppet får här omfatta informationsbehov, -sökning, - användning, och organisation av information.

2.3.3 Kontext

Kontexten är det sammanhang som informationssökningen utgår från. Kari och Savolainen menar att kontexten är avgörande för förståelsen av all informationsanvändning. De definierar kontext som allt det som omger informationsanvändningen men som inte har med själva informationen att göra och konstaterar att utan kontext förlorar informationen sin mening. (2007, s.48) I uppsatsen utgörs kontexten av hunduppfödning.

2.3.4 Fritidsaktivitet

Fritidsaktivitet, fritidsintresse, hobby, fritidssysselsättning, avkoppling... Det finns många ord för det fenomen som innebär frivillig verksamhet på fritiden. I uppsatsen används "fritidsaktivitet" eller "fritidsintresse". Ett sätt att se på fritid är Robert A Stebbins teorier om "serious leisure" som presenteras närmare under avsnittet om teoretiska utgångspunkter.

3 Tidigare forskning

3.1 Litteratursökning

Som tidigare nämnts i bakgrundsavsnittet är kombinationen fritidsaktiviteter och informationssökning ett jämförelsevis utforskat område inom biblioteks- och informationsvetenskapen. De texter jag fann tidigt i sökprocessen kom på många sätt att lägga grunden till de fortsatta litteraturstudierna. Genom att studera hänvisningar och referenslistor kunde jag komma vidare i arbetet med att hitta texter som anknöt till mina frågeställningar. Eftersom fritiden är en del av vardagslivet har jag även satt mig in i en liten del av forskningen om vardagslivets informationssökning och texter som på olika sätt varit relevanta för uppsatsen presenteras i första delen av detta avsnitt. I andra delen presenteras texter som behandlar informationsaktiviteter i samband med fritidsaktiviteter av olika slag. Flera artiklar från det tidigare nämnda numret av *Library Trends* har använts och finns med i nedanstående litteraturgenomgång. Gemensamt för de artiklar jag valt är att författarna i likhet med Hartel, använt sig av Robert Stebbins teorier om Serious Leisure. Dessa teorier återkommer jag till i uppsatsens teoriavsnitt.

3.2 Vardagslivets informationssökning

De första studierna av vardagslivets informationssökning kom under 1970-talet. Fram till dess hade forskningen närmast helt inriktat sig på informationssökning relaterad till arbete eller studier. Undersökningarna utfördes i allmänhet som enkäter och resultaten visade bl.a. att människor föredrar informella källor och att de sällan går till ett bibliotek för att söka information för att lösa vardagliga problem. Med 1980-talets skifte från systemorienterade till användarorienterade studier kom också ett skifte i metodanvändning från kvantitativa till kvalitativa metoder. Dessa skiften medförde också ett ökat intresse för informationssökningen i människors vardagsliv. (Savolainen, 1995, s.259 f)

Studierna som refereras nedan har alla haft sin betydelse för skrivandet av denna uppsats. Till att börja med har de gett en inblick i hur vardagslivets informationssökning kan studeras och tolkas utifrån olika perspektiv. De har även gett idéer om vad som skulle vara intressant att ta upp i denna undersökning. Det jag framför allt har intresserat mig för är olika aspekter i innehållet och nedan presenteras studierna under tematiska rubriker.

3.2.1 Synen på informationskällor

Reijo Savolainen introducerade begreppet Everyday Life Information Seeking (ELIS, i uppsatsen används fortsättningsvis denna förkortning) i en undersökning publicerad 1995. Utifrån teorin om habitus som utvecklats av den franske sociologen Pierre Bourdieu studerade Savolainen hur människors levnadssätt (way of life) och deras strategier för att styra och planera sina liv (mastery of life) stod i samband med deras informationssökning i det vardagliga livet. ELIS innebär enligt Savolainen två olika typer av informationssökning. Dels att söka orienterande information om aktuella händelser, dels att söka praktisk information för att lösa specifika problem. Savolainen intervjuade 11 finländska industriarbetare och 11 lärare om deras informationssökning i olika medier. Det var ett medvetet val att intervjua människor från olika samhällsklasser för att se om livsstilsskillnaderna påverkade förhållningssättet till information. (s.270)

Undersökningen visade att det fanns skillnader mellan grupperna. Lärarna var mer benägna att söka orienterande information ur flera olika källor och de var också ett mer kritiska till information, vilket Savolainen menade kunde ha med deras yrkesroll att göra. När det gällde praktisk information utgick båda grupperna från tillgänglighet vid val av källa. Informella källor, företrädesvis muntliga, föredrogs av samtliga. Lärarna var mer aktiva i sitt sökande av praktisk information och använde sig mer av personliga nätverk. (s.287 f)

Avslutningsvis menade Savolainen att man i kommande undersökningar även borde titta på situationen som skapar informationsbehovet. Dessutom borde hänsyn tas till andra kontextuella faktorer än livsstil och socialgrupp, samt till informationsutbud och tillgänglighet. (s. 290 f)

Heidi Julien och David Michels studie av vardagslivets informationssökning har inriktat sig på människors val av informationskällor. I en undersökning från 2000 beskriver deltagarna sin informationssökning i dagboksform. De intervjuades även om olika situationer där problem uppstod som fick dem att vilja söka information. (s.4) Studien visar att deltagarna föredrar muntliga källor framför tryckta eller elektroniska. (s.9 f) De viktigaste kriterierna för att en källa ska ses som användbar är att den går snabbt och lätt att använda. (s.12) Om informationsbehovet är relaterat till den personliga sfären eller arbetslivet, så vänder man sig i första hand till de muntliga källorna. När det däremot gäller studier väljer man skriftliga källor i första hand. (s.8) I vissa fall finns en skillnad mellan vilka källor som identifieras som bäst och vilka som faktiskt används. De manliga deltagarna framhåller t.ex. elektroniska källor som idealet men använder ändå de muntliga källorna mest. (s.14) Julien och Michels drar slutsatsen att kunskaper om hur människor faktiskt väljer källor är av vikt för dem som tillhandahåller information. (s.15)

För min uppsats har dessa två studier varit mycket intressanta då de visar hur förhållningssättet till olika informationskällor kan se ut. Att de muntliga källorna har en stark ställning visade sig tydligt även i min undersökning. Tillgänglighetens stora betydelse är också slående. Man kan fråga sig om det muntliga källorna används så mycket pga. av att de är lättillgängliga eller om det är så att deras information uppfattas som den mest trovärdiga. Även om dessa undersökningar utspelar sig i vardagslivets kontext så kan resultaten jämföras med andra sammanhang.

3.2.2 Internets betydelse

Under de senaste tio åren har Internet kommit att spela en allt större roll i människors informationssökning, både i arbetsliv och i vardagsliv. Savolainen har i sin fortsatta forskning kring ELIS även studerat detta förhållande. I en studie från 2004 intervjuades 18 personer i olika åldrar om sitt förhållningssätt till Internet. Deltagarna fick beskriva hur de använde Internet och vilka källor de föredrog vid informationssökning. (s.2) Materialet analyserades med diskursanalys och visade hur deltagarna själva talade om sin internetanvändning. Resultatet visade att tre olika förhållningssätt kunde identifieras, det entusiastiska, det realistiska och det kritiska. De som är entusiastiska betonar styrkorna och möjligheterna hos Internet och är ofta skickliga användare av tekniken. De realistiska utgår från källorna och värderar Internet som en av andra källor. Deras angreppssätt är problemlösning. De kritiska är skeptiska till Internet och ifrågasätter värdet och organisationen av informationen som finns på nätet. De är också tveksamma till om

de själva kan utveckla kunskaper för att behärska systemen bättre. (s.12) Resultaten är intressanta men något svårbedömda eftersom intervjudeltagarna ofta gav uttryck för flera av förhållningssätten i samma svar.

Anders Hektors avhandling "What's the Use?" från 2001, behandlar Internet och informationsbeteende i vardagslivet. Hektors mål med avhandlingen var att hitta termer och metoder för att beskriva informationsanvändning och att förstå vilka mål individen själv hade med informationsanvändningen i vardagen. (s.11) Hektor utarbetade en modell bestående av fyra kategorier. Dessa är Environment, ICT-setting, Information Activity och Outcome & Change. Målet med modellen var att studera flera aspekter samtidigt. Information activities inkluderade alla de handlingar som människor utför när de interagerar med information.(s.59ff) I undersökningen intervjuades tio personer i olika åldrar om sin informationsanvändning. De förde också dagbok över sina informationsaktiviteter.(s.30 ff.) Gemensamt för deltagarna var att de alla var vana vid att använda Internet. (s.27) Hektor analyserade resultatet i relation till modellen. I analysen nämner han bl.a. betydelsen av tillgång till Internet och hur Internet används som informationskälla för att lösa olika vardagliga problem. Dessutom visade det sig att deltagarna använde Internet som ett komplement till andra informationskällor som tidningar och TV. De sa sig även känna en viss press att ta del av all den information som finns idag. När det gäller kommunikationsmöjligheter använde deltagarna e-post men inte i någon stor utsträckning. (s.286 ff.)

Dessa två undersökningar utgår från det faktum att det idag finns något av ett likhets-tecken mellan Internet och information. Som hundägare har jag själv reflekterat över hur tillgången till Internet har förenklat många procedurer. Idag kan man enkelt och snabbt anmäla till tävlingar på nätet, medan man tidigare fick fylla i en tresidig blankett och skicka med posten. Inför min undersökning var jag intresserad av att veta hur mina informanter skulle uttrycka sig om Internet och om de skulle kunna jämföras med Savolainens kategorier. När det gäller Hektors avhandling menar jag att resultatet inte är helt aktuellt idag. Idag är det många som inte ser Internet som ett komplement, utan som en källa som är jämförbar och likvärdig med andra. Jag föreställer mig också att användningen av e-post har ökat betydligt sedan 2001. Hektors betydelse för denna uppsats ligger i den helhetssyn på information som visas i avhandlingen, när många olika aspekter på informationsanvändning studeras samtidigt och relateras till varandra. Dessutom har han bidragit med begreppet "information activities", här översatt till informationsaktiviteter.

3.2.3 Förhållningssätt till information

Elfreda A Chatman har i sin forskning fokuserat på informationens roll för svaga grupper i samhället, t.ex. fattiga, fängelseinterner och åldringar. I en studie från 1996 visar hon hur kvinnor boende på ett ålderdomshem förhåller sig till information. Chatman betecknar denna grupp som "information poor". Hon menar att fyra faktorer styr personernas informationsökning och vilja att dela med sig av information, nämligen "risk-taking", "secrecy", "deception" och "situational relevance". Sammanfattningsvis innebär dessa faktorer att personer inom den undersökta gruppen visade att de inte vill riskera att dela med sig av information, speciellt inte när den är känslig för den egna personen. De visar också att de vill hemlighålla och dölja information för att de är rädda om sin egen existens (s.198 ff.) Exempelvis ville de kvinnliga åldringarna inte dela med sig av information kring sin fysiska och psykiska hälsa, då de var rädda för att informatio-

nen skulle spridas vidare och att de skulle bli utstötta ur gemenskapen på ålderdomshemmet. (s.200) Resultatet blev att många av dem inte heller vågade söka information, eftersom de var rädda att avslöja sina svagheter. De låtsades klara sig bra ändå. (s.201)

Denna text valdes för att den skulle kunna belysa de negativa tendenserna inom ”hundvärlden” som nämndes i inledningen av uppsatsen. I min förförståelse ingick vetskapen att det bland hundfolk kan vara stora skillnader på vad man säger till varandra och vad man säger om varandra och att information inte alltid behöver vara något positivt. Oavsett om det handlar om vardagsliv eller fritidsaktiviteter så får informationen en speciell betydelse i en relativt avgränsad gruppering. Chatmans studie visar hur informationen påverkar det sociala samspelet mellan individerna i en grupp, medan t.ex. Savolainen och Hektor utgår från individen.

3.2.4 Kontextens betydelse

Tvillinggravida kvinnor har i flera undersökningar (2001, 2003a, 2003b) varit föremål för Pamela J McKenzies forskning inom informationssökningsområdet. Hennes utgångspunkt är att graviditet är en kontext som innebär ett extremt stort informationsbehov och därför är tacksam att undersöka. (2001, s.265) Intervjuerna som McKenzie gjort visade hur kvinnorna sökte och fann information på många olika sätt. De sökte aktivt i olika källor utifrån ett uttalat mål eller problem. De scannade även källor för att finna information om ämnen som hörde samman med graviditeten. Dessutom fick intervjupersonerna information på mer oplanerade sätt, t.ex. genom samtal på arbetsplatsen eller i mataffären. Slutligen fick de information av andra personer, som McKenzie kallade ”gatekeepers” eller ”intermediaries”. Dessa sökte aktivt information för intervjupersonernas räkning. (2003b, s.5-12) McKenzie utgår från ett konstruktionistiskt perspektiv eftersom hon menar att det kognitiva perspektivet utgår enbart från individens eget sökande. Hon anser att hennes undersökningar visar att information kan erhållas även på andra sätt. McKenzie har analyserat sitt material med diskursanalys och visar därmed också hur människor uttrycker sig om informationen och om de källor informationen hämtas från. (2003a, s.19 f)

I likhet med Savolainen betonar McKenzie kontextens betydelse för informationssökningen. Medan graviditet innebär ett tillfälligt informationsbehov, innebär hunduppfödning ett kontinuerligt behov. Ändå tycker jag att man kan jämföra kontexterna på så sätt att de är relativt avgränsade. Det mest intressanta för denna uppsats var att information inte alltid behöver sökas av en individ med ett informationsbehov, utan att andra personer också kan spela en roll som ett slags hjälpsamma informationsförmedlare. Detta kommer även fram i Ross (1999) undersökning som refereras nedan på s.11.

3.3 Informationssökning och fritidsaktiviteter

Studierna som presenteras nedan är inriktade på specifika fritidsaktiviteter och har haft stor betydelse för genomförandet av uppsatsen. Det är vitt skilda aktiviteter och det finns många skillnader i fråga om informationsbehov och informationsanvändning. Samtidigt finns många likheter som lett fram till jämförelser med uppfödarna i analysen av mitt material. Viktiga teman i undersökningarna är informationssökning, förhållandet till källorna, informationsdelning och aktivitetens sociala funktion. Dessutom behandlas hur utövarna organiserar och i vissa fall även tillverkar informationsmaterial. Jag har

också noterat att studierna av Case, Lee & Trace och Liljegren har initierats av författarnas egna erfarenheter och intresse av aktiviteten.

3.3.1 Informationssökning

I ett stort forskningsprojekt lät C. S. Ross intervjua 194 personer om deras läsvanor. Deltagarna hade valts ut på grundval av sitt stora intresse för böcker och läsning. Syftet med undersökningen var att ta reda på hur läsarna väljer böcker och hur böcker kommit att förändra deras liv. Ross utgångspunkt var att informationssökning kan ske utan att det finns ett problem som ska lösas. (1999, s. 785) Undersökningen visade att läsarna valde böcker utifrån en mängd olika kriterier och att de hela tiden ”scannade” sin omgivning på jakt efter nya böcker. Informationen kunde komma från själva boken och dess utformning, det kunde vara tips från vänner och bekanta eller från bokhandel, bibliotek eller Internet. Man utgick även ofta från författare eller genrer som redan var bekanta och letade information om dessa. När det gällde information från utomstående källor, skriftliga såväl som muntliga, var tillit och förtroende viktigt. Det visade sig också att sinnestämning och livssituation var avgörande för valet av bok. (s.796 f)

Elizabeth Yakel har undersökt släktforskarens informationssökning. Hon definierar släktforskning som en informationsintensiv ”personlig” aktivitet som äger rum i en kontext utanför arbetet (2004, s.1); en definition som även passar bra in på hunduppfödning. Genom att intervjua 29 släktforskare ville hon undersöka deras informationssökningsmönster och hur de organiserade det material (text och foton) som släktforskningen genererade. (s. 4 f) Yakels intervjuer visade att informationssökningen ofta utvecklas på så sätt att nya frågor ständigt väcks och måste besvaras under forskningens gång. Därigenom utvecklas också sökstrategierna och blir alltmer komplexa. (s.6)

I Shan-Ju L Changs studie från 2009 undersöks backpackers förhållande till informationssökning. Medan Liljegren (se nedan s.12) bara undersökt informationsbehoven och källorna har Chang även studerat hur deltagarna i undersökningen använder den information de samlat in. (s.713). Data insamlades via trettio intervjuer med taiwanesiska backpackers. (s.716) I resultatet visade det sig att informationsaktiviteterna inte begränsades till perioden före resan. Tvärtom kunde man se tre stadier av informationssökning; före, under och efter resan. (s.718) Chang såg också att olika källor användes vid olika stadier, för att uppfylla de informationsbehov som uppstod kring olika frågor. (s.720) Efter resan var det vanligt bland intervjupersonerna att delta i reseforum på nätet, för att delge andra sina kunskaper och erfarenheter. (s.719) Chang menade att resultatet visar att uppgiftens natur och det stadium som informationssökningen befinner sig i är faktorer som är viktiga för förståelsen av informationssökningen går till. Hon anser att den pågående forskningen om informationssökning och fritidsaktiviteter visar på skillnader från arbetslivets informationssökning. Denna är mer uppgiftsrelaterad och sker i ett begränsat antal formella källor. (s.724f)

Dessa tre studier ger en bild av informationssökningen som en komplex aktivitet. Ross visar hur sökningen sker kontinuerligt i många olika källor och med hjälp av andra personer. Yakel beskriver en utveckling där nya frågor leder sökningen vidare. Slutligen visar Chang hur sökningen kan gå igenom flera stadier. I denna uppsats ligger fokus mer på vilka källor som används än på sökprocessen, men det har varit betydelsefullt att kunna se informationssökning i ett bredare perspektiv och att det finns många faktorer som påverkar hur sökningen går till.

3.3.2 Informationskällor

Ernest, Level och Culbertson, (2005) har studerat hur människor söker information om friluftaktiviteter, som tex camping och fiske. Drygt 70 deltagare, huvudsakligen högskolestudenter, besvarade en enkät. (s.94) Resultatet visade att 75 % av deltagarna sökte information innan de gav sig ut i naturen på olika aktiviteter. De flesta använde sig av två källor, dock inte alltid samma två. De källor som användes var muntliga (familj och släkt), tryckta (böcker, kartor, broschyrer), samt webbsidor. 90 % av de tillfrågade tyckte att Internet var lika lättåtkomligt som andra källor. Ernest, Level och Culbertson drog slutsatsen att tillförlitlighet och bekvämlighet är viktiga faktorer som påverkar valet av informationskälla. (s.96)

I magisteruppsatsen "Utanför 50-skyllarna" (2006) behandlar Erik Liljegren turisternas informationssökning. Genom att intervjua tio personer som stod i begrepp att resa utomlands, undersöktes deras informationsbehov, informationssökning och val av informationskällor. (s.4) I sin analys delar Liljegren in informanterna i turiststilar. Dessutom jämförs turiststilen med källanvändningen. (s.35-39) Källorna analyseras med hjälp av Höglund & Perssons modell (se s. 17 nedan) Liljegren diskuterar även informanternas syn på källornas trovärdighet och tillförlitlighet utifrån begreppet kognitiv auktoritet. (s.40) Liljegren kom fram till att informanterna i undersökningen sökte information i flera olika källor och att det varierade vilka källor man föredrog. Informanterna sade sig inte ha några problem med att få fram information och ansåg sig ha tillfredsställt informationsbehoven före resan. (s.44)

När det gäller Liljegrens undersökning vill jag även kommentera dess relevans för min uppsats. Turister har, som Liljegren också skriver, ett tillfälligt informationsbehov, medan hunduppfödare, som jag uppfattar det, har ett kontinuerligt behov av information för att kunna bedriva sin verksamhet. Ändå har uppsatsen varit relevant för mitt arbete, då den behandlar en typisk fritidsaktivitet. Dessutom har Liljegren visat hur Höglund och Perssons modell kan användas i andra sammanhang än den från början var avsedd till.

I "Serial Collecting as Leisure, and Coin Collecting in Particular" (2009), ger Donald O Case en bild av myntsamling som fritidsaktivitet och vilka informationskällor som utövarna använder. Case påpekar att myntsamlare har tillgång till mer information än många andra utövare av fritidsaktiviteter, eftersom det är en hobby som utvecklats under flera hundra år. Tryckta källor som kataloger, tidskrifter och fotografier är mycket viktiga. På senare tid har också webbsidor och diskussionsforum på Internet ökat i betydelse. (s.735) Föreningar på lokal, nationell och internationell nivå är också betydelsefulla för informationsutbyte. (s.739) Undersökningen utfördes som en deltagandeobservation vid myntauktioner, myntsamlarklubbar och på Internet, via eBay och ett diskussionsforum. (s.739 ff.) Case menar att resultatet visar att Internet är viktigare än biblioteken när det gäller att förse hobbyutövare med information. Internet har också förändrat situationen för myntsamlare genom att informationsutbytet har förenklats och internationaliserats. (s.748f)

En något mer udda hobby har undersökts av Charlotte P Lee och Claran B Trace. (2009) De har valt att studera samlare av gummiankor och har intervjuat 13 personer som samtliga var medlemmar i "Duckplanet", som är ett nätbaserat forum för anksamlare. (s.625)

Lee & Trace ville undersöka om anksamlande var en form av serious leisure, vilken betydelse information hade för samlarna i utövandet av hobbyn och hur de identifierade trovärdiga informationskällor. (s.624) Lee & Trace kom fram till att eftersom graden av motivation och intresse kan variera mycket mellan olika samlare, så varierar även intensiteten i informationssökningen. Dessutom varierade det mellan vilka källor personerna vände sig till (s.635) Resultatet visade på ett samspel mellan informationsbehov och samlarbehov och valet av informationskällor. (s.636)

Precis som Savolainen(1995), samt Julien & Michels (2000), visar Ernest, Level & Culbertson hur tillgänglighet och bekvämlighet är avgörande vid valet av källa, samt att de muntliga källorna många gånger föredras. I dessa tre undersökningar av fritidsaktiviteter kan vi också se att flera källor används parallellt. Lee & Trace ger en bild av kopplingen mellan behov och källanvändning. Case undersökning, som är en av de senaste, framhåller hur Internet har lett till förändringar både när det gäller informationstillgång och informationsutbyte.

3.3.3 Social funktion och informationsdelning

Ytterligare en studie av släktforskare är Crystal Fultons ”Quid Pro Quo: Information Sharing in Leisure Activities” (2009) Fulton menar att släktforskning i sin egenskap av ”a central life interest” kan karaktäriseras som serious leisure. (s.753) Hon framhåller också att informationsdelning inte bara är en social och trevlig handling för släktforskarna, utan att den ska ses som en seriös handling där kvalitén på informationen är viktig. (s. 756) I studien intervjuades 24 släktforskare via telefon. (s.759) Fultons analys av materialet visade att informationsdelningen fyllde två funktioner. Dels stärkte den banden mellan personer i gruppen. Dels ökade informationsdelningen och då speciellt när det handlade om utbyte av information. (s.760) Internet var den källa som deltagarna värderade högst, men även andra källor användes, t.ex. bibliotek, historiska föreningar och släktforskarföreningar. (s.761) Internet hade också stor betydelse för kommunikationsmöjligheterna. Fulton visade också på att informationsutbyte omges av vissa sociala normer. För att få information måste man också vara beredd att dela med sig. (s.763)

Även Yakel noterade hur släktforskare förhåller sig till informationsdelning. Personliga förbindelser var betydelsefulla för deltagarna. De delade gärna med sig av information, både till bekanta och till främlingar. Resultaten visade även på en stark gruppkänsla. (2004, s.7)

Case stod för en annan intressant iakttagelse, som anknyter till fritidsaktiviteters sociala funktion. Den innebar att myntsamlare har ett eget ”språk” som kan vara svårt för utomstående att förstå. (2009, s.748) Här menar jag att paralleller kan dras till många (kanske de flesta) fritidsaktiviteter. För informationsutbytet kan detta ha betydelse, speciellt för nybörjare som ännu inte behärskar jargongen.

Dessa resultat är intressanta för en studie av hunduppfödare, eftersom det för många aktiva är en social aktivitet, där man träffar kollegor på kurser och tävlingar av olika slag. Där finns gott om tillfällen för informationsdelning.

3.3.4 Organisation av information

Jenna Hartel har pläderat för att LIS-forskningen ska vidgas och omfatta informationsökning i samband med fritidsaktiviteter och hobby. (2003) Utifrån ett serious leisure-

perspektiv enligt Stebbins (se s.15 nedan) har hon studerat personer som har gourmetmatlagning som sin hobby. I ”Information activities and resources in an episode of gourmet cooking” från 2006 får vi en ännu djupare inblick i deras informationsaktiviteter. Tjugo personer intervjuades om sin hobby i ett informationsperspektiv. (s.3) Hartels analys av intervjuerna resulterade i en modell som visar hur en måltid planeras, genomförs och utvärderas och hur olika informationsaktiviteter knyts till varje steg i modellen och vilka källor som används. (s.5) Hartel fotograferade dessutom i intervjupersonernas hem, vilket gav en bild av hur information kan organiseras i hemmet och att detta är en viktig del av många fritidsaktiviteter.

Hartels forskning har haft stor betydelse för skrivandet av denna uppsats, eftersom jag också velat ge ett helhetsperspektiv på informationsaktiviteterna. Hartel ger en bild av en aktiv informationssökare som även producerar och organiserar information.

Yakels undersökning visar också att information management är viktigt. Släktforskning är ju en hobby som inte bara innebär att man söker och använder dokument. Dessutom framställs nya dokument och allt material måste även organiseras. (2004, s.8)

Vid sina observationer noterade även Case ett stort behov av organisation hos samlarna, vilket tog sig uttryck i sortering av materialet, samt tillverkning av egna listor och kataloger, både i tryckt och i elektroniskt format. (2009, s.743)

4 Teoretiska utgångspunkter

4.1 Serious leisure

Den kanadensiske professorn och sociologen Robert A Stebbins har forskat om människors fritid sedan 1973. Han har delat in fritiden i "casual leisure" och "serious leisure", något som kan hjälpa oss att förstå närmare vad fritidsaktiviteter kan innebära. Casual leisure kan vara att prata med sina vänner, strosa runt i naturen eller titta på TV. Det är alltså aktiviteter som är tänkta att ge omedelbar tillfredsställelse och som inte kräver någon träning eller utbildning. Serious leisure är aktiviteter som ställer större krav på sina utövare. Stebbins delar in dem i tre grupper: amatörer, hobbyutövare (med fem undergrupper) och volontärer. Gemensamt för dessa aktiviteter är att de är djupa, långvariga intressen och att de bygger på kunskap, skicklighet och/eller erfarenhet inom området. I senare forskning har Stebbins presenterat ännu en typ av fritidsaktiviteter som han kallar "project-based leisure". Denna definieras som en mer kortvarig eller tillfällig aktivitet. Liksom serious leisure kräver den planering, ansträngning och kunskaper men är projektliknande i sin form och kan därmed inte jämföras med serious leisure. Några exempel på project-based leisure är planering inför och arbete med festivaler, sportevenemang och födelsedagskalas. (2009, s.629)

Deltagare i "serious leisure-aktiviteter" känner ofta att de får mycket tillbaka genom sitt intresse. Att utöva ett fritidsintresse medför också olika typer av ansträngningar och kostnader men detta uppvägs i de flesta fall av de positiva effekterna. (2001, s.53 ff.) Stebbins menar att man kan urskilja sex kriterier som visar vad serious leisure består av. För det första finns en tillfredsställelse i att lära sig och utvecklas inom sin aktivitet. Utövaren visar ofta prov på stor uthållighet. Ett annat kriterium är att det ofta finns möjligheter till en alternativ karriär inom aktiviteten. Det sker genom en stegvis utveckling och utökad engagemang. (2009, s.625) Denna alternativa karriär kan vara till stor glädje för dem som arbetar deltid eller har gått i pension. (2001, ibid.) Det tredje kriteriet är den personliga ansträngning som utövarna visar och som baseras på kunskaper, erfarenhet och skicklighet. För det fjärde kan utövaren uppnå flera bestående fördelar, som personlig utveckling, känslor av uppskattning och en social gemenskap i gruppen av utövare. Det femte kriteriet är den unika karaktären som utvecklas kring varje aktivitet. Aktiviteten och dess utövare bildar en egen "värld" med sina egna kommunikationsmönster. Till sist har vi den känsla av identifikation som utövarna känner med aktiviteterna. (2009, s.626) Att få ägna sig åt sina intressen på fritiden är dock inte bara positivt. Stebbins forskning visar att de flesta utövare varit med om att konflikter uppstått i verksamheten pga. olika uppfattningar om mål och policy. Personliga konflikter är inte heller ovanliga. (2001, ibid.)

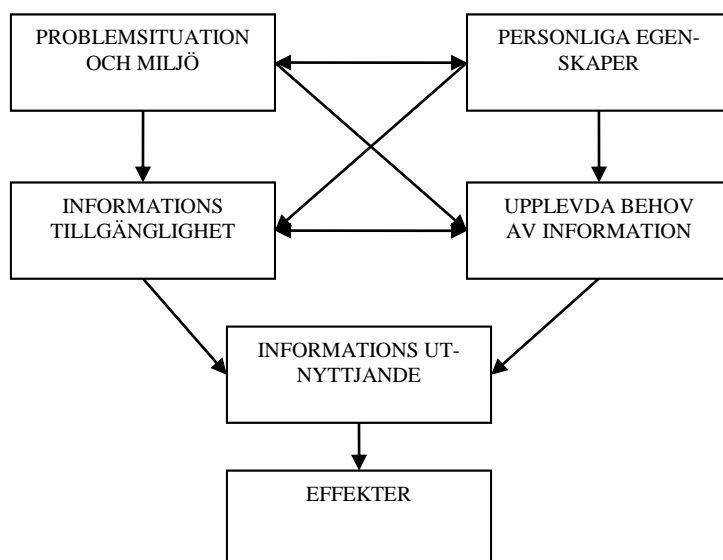
Stebbins tar i artikeln från 2001 upp något om "Informationsåldern" (min översättning) och vad denna innebär för serious leisure. Intressant nog tar han inte upp något om de ökade möjligheter till informationssökning och kommunikation som den inneburit. Hans tes är istället att "informationsåldern" lett till att många människor blivit överflödiga på arbetsmarknaden och därför kan ägna mer tid åt fritidsaktiviteter. Därigenom får de ändå en meningsfull tillvaro. (s. 55 f) I en artikel från 2009 tar emellertid Stebbins itu med relationen mellan LIS och leisure. Där framhåller han att "...serious leisure is the

most complex of the three forms which suggests that it offers the richest lode for library and information scientists to mine.” (s.622)

Stebbins definition av fritid ger en bild av vad fritidsaktiviteter kan innebära för människor, något som har varit värdefullt att ha med sig när man ska intervjuas utövre. Enligt min uppfattning stämmer hunduppfödning in på många av Stebbins kriterier och är därför ett bra exempel på serious leisure.

4.2 En modell för informationsanvändning

”Informationsutbud, behov, användning och effekter av information hänger intimt samman. Om man vill få en djupare förståelse av hur informationsförsörjningen fungerar är det nödvändigt att studera samspelet mellan dessa faktorer” (Höglund & Persson, 1985, s.49) Detta citat är en utgångspunkt för min undersökning och för analysen av intervjumaterialet väljer jag att använda en modell för studium av informationsutnyttjande som utarbetats av Lars Höglund. (1980, i Höglund och Persson, 1985, s.94) Modellen har tidigare framför allt använts för analyser av informationsanvändning inom forskning, företag och organisationer. Att jag använder den i ett annat sammanhang beror på att den visar på många olika aspekter av informationsanvändning samtidigt som samspelet och helheten betonas. Därför finner jag den lämplig för syftet med uppsatsen.

Figur 1. Några centrala samband i en modell för studium av informationsutnyttjande och dess effekter. Höglund (1980) i Höglund & Persson, (1985, s. 94). Se även s.43 i uppsatsen.

I problemsituation och miljö tar informationsbehovet sin början. Problemsituationen kan beskrivas utifrån t.ex. arbetsuppgift eller organisationstillhörighet. (Höglund & Persson, 1985, s.95) I uppsatsen används i stället begreppet ”kontext” för att beskriva det sammanhang där hunduppfödningen bedrivs. Detta sammanhang kan givetvis se ut på många olika sätt. Om jag skulle försöka visa på några gemensamma grunddrag är ett av dem att den som väljer att föda upp hundar fångats av ett slags passion för rasen som sådan och vill bidra till dess utveckling. Det finns också ett intresse för att tävla och

delta i olika aktiviteter med hundarna. Aktiviteterna innebär att man träffar likasinnade och denna sociala aspekt är mycket viktig, inte minst för informationsutbytet.

De personliga egenskaperna påverkar också situationen. Det kan röra sig om personlighet, bakgrund och utbildningsnivå. Även engagemang och intresse spelar in. (1985, s95) I denna undersökning ligger fokus på hur informanterna söker och använder information i *rollen* som uppfödare. Ålder, kön och utbildningsnivå är givetvis faktorer som påverkar individens förhållande till information, men i detta fall bedömer jag att utövandet av fritidsaktiviteten är den viktigaste faktorn i sammanhanget. I uppsatsen beskrivs även vad rollen som uppfödare innebär.

I de studier om fritidsaktiviteter och informationsbeteende som jag tagit del av redovisas ofta en eller flera av dessa personliga egenskaper men det stannar också därvid. I Changs studie av "backpackers" redovisas ålder, kön och sysselsättning, men i analysen görs inga återkopplingar till detta. (2009, s.717) Studien av Case som nämns ovan, noterar skillnader i ålder, kön och etnisk bakgrund. Inte heller där diskuteras skillnaderna i relation till informationsbeteendet. (2009, s.740)

Kontexten inverkar på informationens tillgänglighet. Höglund och Persson menar att tillgängligheten kan beskrivas på flera olika sätt. Det kan innebära den fysiska, konkreta förekomsten av informationskällor. Det kan också uttryckas som begriplighet dvs. att användaren kan förstå innehållet eller innebörden i informationen. Dessutom nämns "psykisk tillgänglighet" och med det menas att användaren känner till olika informationskällor och har tillräckliga kunskaper för att använda dem. (1985, s.86)

Utbudet av information kan också variera. När det gäller hunduppfödning kan exempelvis informationsutbudet skilja sig mycket mellan olika raser, bl.a. beroende av deras popularitet. För informanterna i denna undersökning kan storleken på deras kontaktnät också inverka på utbudet. Informationskällorna kan delas in i olika typer, enligt ytterligare en modell som beskrivs närmare nedan.

Höglund och Persson menar att kontexten, de personliga aspekterna och informationens tillgänglighet leder fram till upplevda behov av information. (1985, s.94 f) Behoven kan vara både objektiva och subjektiva. De objektiva kan konstateras i en utomstående bedömning av vad som krävs för att lösa en uppgift. De subjektiva behoven är de som personerna själva säger sig ha. Behov kan också vara tillfälliga eller kontinuerliga. (Ibid., s.43 f) I en intervjustudie som denna kommer framför allt de subjektiva behoven att analyseras.

Informationsutnyttjande eller informationsanvändning är nästa steg i modellen. Informationsanvändning definieras som "den aktivitet en individ vidtar för att söka, identifiera, anskaffa och bearbeta budskap i syfte att reducera osäkerhet i en problemsituation". (Ibid., s.47) Det handlar alltså om flera handlingar som ibland kan vara svåra att undersöka eftersom de inte alltid är synliga utåt. Sökprocessen och valet av källor kan observeras medan bedömningen och bearbetningen av informationen är svårare att klarlägga. I uppsatsen analyseras hur uppfödarna använder informationen, dels i avelsarbetet, dels för att fördjupa sina egna men även andras kunskaper.

Slutligen inbegriper modellen även effekter av informationsanvändning. Med detta menas dels direkta effekter som ökade kunskaper och problemlösning, dels indirekta effekter som kostnader och tidsåtgång. Höglund och Persson ser på effekterna ur ett samhällsekonomiskt perspektiv som gör det svårt att dra direkta paralleller till fritidsaktiviteter. (Ibid., s.48) Utifrån uppsatsens perspektiv kan istället individuella effekter för uppfödarna och effekter på verksamheten studeras. Effekterna kan vara antingen positiva eller negativa.

Mellan modellens olika delar kan hinder uppstå som stör informationsanvändningen. Utbudet av information kanske inte hinner förändras i takt med behoven. Informations utformning kanske inte passar alla användare. Faktorer som tillgänglighet, relevans, form, informationsmättnad, samt individens vanor, attityder och kunskaper är viktiga att ta hänsyn till i en undersökning av informationsbeteende. (Ibid., s. 49 ff.)

4.3 En modell för informationskällor

Höglund och Persson har även utarbetat en modell för beskrivning av olika informationskällor. Även denna modell är tänkt för användning inom företag och organisationer men kan efter viss bearbetning passa i andra sammanhang, vilket visats i andra magisteruppsatser. (bl.a. Liljegren, 2006) I denna uppsats används den på individnivå för att analysera de källor som uppfödarna anger att de använder

	INTERNA	EXTERNA
FORMELLA	Interna dokument, PM, rapporter, register arkiv	Tidskrifter, böcker, Rapporter, bibliografier, databaser
INFORMELLA	Samtal med kolleger inom organisationen, sammanträden	Brev, kongresser, samtal med kolleger utom organisationen

Figur 2. Olika typer av informationskällor Höglund & Persson (1985, s.47). Se även s.35 i uppsatsen.

Formella källor är huvudsakligen tryckt material, som bibliografier, tidskrifter, rapporter och statistik. De informella utgörs av till stor del av muntlig information. Det kan vara direkta personliga kontakter men också konferenser, föredrag och seminarier. Många undersökningar har visat hur viktiga de muntliga källorna är och att det är vanligt att föredra att vända sig till andra personer för att få information. (Savolainen, 1995, s.282, Julien & Michels, 2000, s.8) Brev är ett exempel på informell skriftlig information.

Källorna kan vidare indelas i interna och externa källor. Interna källor består av information som skapats inom en organisation, t.ex. interna rapporter, PM och register, men även kontakter med kolleger inom organisationen. De externa källorna avser utbudet av källor utanför organisationen – både muntliga och skriftliga. (Höglund & Persson, 1985, s. 45 ff.)

5 Metod

5.1 Val av metod

Denna uppsats har som syfte att ge en bild av hunduppfödarens informationsaktiviteter. Utifrån detta syfte har jag valt att arbeta med en kvalitativ ansats. Mitt mål är att skapa en förståelse för hur hunduppfödare ser på sina informationsbehov, hur de söker information i olika källor och hur de använder och organiserar informationen. Ytterligare en utgångspunkt för mitt val av ansats har varit att jag vill ”klargöra ett fenomenets karaktär eller egenskaper”. (Widerberg, 2002, s.15) Eftersom jag vill beskriva hur uppfödarna själva upplever och beskriver sitt förhållande till information, har jag valt att göra intervjuer. Intervjufrågorna har utformats med utgångspunkt i uppsatsens frågeställningar. (Se Bilaga 1) Frågorna är medvetet formulerade för att vara övergripande och inte alltför detaljerade. På så sätt ville jag uppnå en naturlig samtalssituation och få en möjlighet att ställa följdfrågor vid behov. Det är viktigt att inte styra respondenten att svara i en viss ordningsföljd; något som kan störa spontaniteten i samtalet. (Repstad 1999, s.64) Den kvalitativa metoden innebär också den fördelen att man har möjlighet att återkomma för ytterligare intervjuer. (Ibid., s. 41)

Jag har också tänkt över möjligheten att använda en kvantitativ metod, i det här fallet en enkät. Jag har dock kommit fram till att en enkät inte skulle kunna ge samma inblick i och förståelse för helheten i informationsbeteendet som jag eftersträvar. Om jag däremot för någon hundorganisations räkning skulle undersöka hur många uppfödare som läser *Hundsport*, använder databasen ”Avelsdata” eller hur de betygsätter olika informationsskällor, kunde en enkät vara lämplig. Den skulle då kunna ge en överblick och användbar statistik för dem som tillhandahåller källorna.

5.2 Provintervju

Med avsikten att kontrollera om frågorna skulle fungera och få en antydning om hur lång tid en intervju skulle ta, valde jag att göra en provintervju med en god vän som är uppfödare. Jag påbörjade en bandinspelning men tekniska problem uppstod och jag fick anteckna istället. Förutom frågorna användes även en s.k. tankekarta med nyckelord hämtade från frågorna. (Se Bilaga 2) Tankekartan placerades på bordet mellan mig och deltagaren. Denna teknik rekommenderas bl.a. av Thomsson som menar att eftersom intervjuaren och respondenten ser nyckelorden så kan båda känna delaktighet i intervjun. Det blir lättare att hålla fokus och respondenten behöver inte känna sig osäker på vad intervjun ska handla om. Dessutom är tankekartan ett stöd för intervjuaren. Om intervjun är på väg in i andra ämnesområden kan kartan hjälpa till att styra upp intervjun igen. (2002, s.61 f) Intervjun gick bra och föranledde endast mindre justeringar av frågorna.

5.3 Urval

Ett inledande beslut var att inte intervju uppfödare av den ras jag själv äger, då flera av dessa (framförallt i närområdet) är vänner och bekanta. I metodlitteraturen finns ingående diskussioner huruvida det är lämpligt att intervju personer som man känner eller är bekant med. Bland nackdelarna finns svårigheten att hålla distansen till det man undersöker och att vara opartisk. Risken finns att själv censur tillämpas för att inte stöta sig med sina vänner om något mindre smickrande dyker upp under undersökningen. (Rep-

stad, 1999, s. 27) Thomsson tar upp frågan om frivillighet och menar att någon bekant kanske ”ställer upp” mer eller mindre frivilligt, vilket påverkar undersökningen negativt. (2002, s. 127) Det finns dock även fördelar, som att intervjusituationen kan bli mer otvungen om parterna är bekanta före intervjun. (Repstad, 1999, s.69) I vissa fall kan det också vara motiverat att välja en bekant deltagare om man tror att just den personen kan tillföra något till en viss undersökning. (Thomsson, 2002, s.133) När det gäller provintervjun valde jag deltagare utifrån min uppfattning om denna som en person med stort kontaktnät och intresse för informationsfrågor.

Informanterna i denna undersökning har rekryterats på olika sätt. Dels har jag utgått från tips från mina vänner i ”hundkretsar”, dels har deltagarna själva tipsat om nya tänkbara intervjupersoner. Det senare tillvägagångssättet kallas för ”snöbollsmetoden”. (Widerberg, 2002, s.177) Samtliga deltagare är kvinnor, vilket inte är ett medvetet urval från min sida, utan snarast beror på tillfälligheter. Tips fanns om manliga deltagare men pga. det geografiska avståndet valdes dessa bort. I ett fall sa informanten att jag lika gärna hade kunnat prata med hennes man, men nu råkade det vara hon som var hemma den dagen som jag föreslog. Det skulle förstås vara intressant att veta hur könsfördelningen bland uppfödarna ser ut. Jag tog därför kontakt med SKK, men enligt informationsavdelningen finns ingen statistik över detta³. Jag vill också poängtera att fokus i denna undersökning ligger på rollen som uppfödare och de informationsaktiviteter man ägnar sig åt som sådan, inte på individen. Det finns dock en personlig förutsättning som spelat en viss roll vid urvalet och det är antalet år som informanterna varit verksamma som uppfödare. Tidsperspektivet kunde ha betydelse för uppbyggnad av kontaktnät och storleken på det egna ”arkivet”. Eftersom Internet slagit igenom som informationskälla de senaste tio åren ville jag också ha med uppfödare som varit verksamma längre än så. Enligt Höglund och Persson sammanhänger antalet personkontakter och kunskapen om olika källor med hur länge en person varit verksam inom ett visst område. (1985, s.80)

Antalet deltagare var från början tänkt att vara tio, eftersom åtta till tio deltagare är det antal som rekommenderas för en undersökning av denna storlek. Under den åttonde intervjun märkte jag att svaren som helhet inte gav så mycket ny information. Detta fenomen kallas ”mättnad” och innebär att intervjuaren inte längre tycker sig få reda på så mycket nytt, utan att svaren känns mer och mer likartade. (Repstad, 1999, s. 70) Eftersom intervju nummer nio redan bokats in genomfördes denna på samma sätt som de tidigare. Därefter avslutades intervjuerna.

5.4 Etiska överväganden

För att det för mig skulle vara praktiskt möjligt att genomföra intervjuerna kontaktades uppfödare i mitt geografiska närområde. Denna omständighet tillsammans med det faktum att snöbollsmetoden delvis har använts vid urvalet, har gjort att det inte gått att upprätthålla fullständig anonymitet inom informantgruppen. Detta har informanterna varit medvetna om. Min bedömning är att detta inte har påverkat resultatet negativt, eftersom informanterna varit mycket positiva till att delta i undersökningen. De ideala förhållandena när det gäller anonymiteten hade varit att kunna intervjuva uppfödare från olika delar av Sverige. Om detta hade påverkat resultatet vågar jag mig inte på att bedöma.

---

³ Siffror om uppfödning från SKK:s informationsavdelning (Se Bilaga 3)

I undersökningen presenteras informanterna konfidentiellt under fingerade namn. Jag har dock valt att behålla rasnamnen, eftersom vissa källor hör samman med rasen.

5.5 Förförståelse

Som jag nämnt i inledningen har mitt eget hundintresse legat till grund för mitt ämnesval. Detta faktum har gjort att jag behövt reflektera över vad min förförståelse har betytt under olika stadier av arbetet. Förförståelse eller fördomar är enligt Thomsson alla de antaganden vi har med oss innan vi börjar en undersökning. (2002, s. 47) Thomsson anser att man då måste ställa frågor till sig själv angående förförståelsen. (s.48) För egen del menar jag att det är särskilt viktigt att hålla de två sista av Thomssons frågor i minnet: ”Har jag något i min historia, eller saknar jag något i min historia, som kan göra det svårt att förstå det jag vill förstå?” och ”Finns det något som kommer att göra mig självblind och få mig att se saker som självklara?”. (Ibid.) Repstad menar att det är en viktig del av den kvalitativa metoden att ha en nära relation till fenomenet som studeras. (1999, s.11) Jag har upplevt både fördelar och nackdelar med förförståelsen och jag kommer här att diskutera dem närmare.

Att jag själv är hundägare och aktiv med mina hundar i olika sammanhang har underlättat vid intervjuerna. Informanterna har obehindrat kunnat prata om sin verksamhet utan att jag har behövt interfoliera samtalen med frågor om vad olika företeelser innebär och vad ord och uttryck betyder. Detta har i sin tur inneburit att jag har kunnat koncentrera mig på det informanterna har berättat om sina informationsaktiviteter. Därmed har jag kunnat ha uppsatsens syfte i fokus under intervjuerna. Samtidigt kan jag inte bortse från att förförståelsen har medfört vissa svårigheter. Att känna till något i förväg kan innebära att man i beskrivningar och tolkningar av fenomen hoppar över viktiga delar som gör att texten blir svårare att läsa för en icke ”hundinsatt” läsare. Jag har också haft som målsättning att så att säga hålla mig till informationsaktiviteterna och inte skriva mer om hundaktiviteter än som har varit nödvändigt för sammanhanget. Att även informanterna varit medvetna om min förförståelse visas i citatet nedan från intervjun med Gunilla:

I: Jo, du har ju pratat om det här med informationen er sinsemellan lite grann uppfödarna också och hur fungerar det tycker du? Kan du berätta lite mer om dom här muntliga kontakterna?

G: Ja, men nu är det som det är med, *du vet*, hur hundvärlden är. Vissa har ju inga fel alls...
(min kursivering)

I efterhand kan jag tycka att det hade varit intressant om Gunilla här hade fått följdfrågan ”Kan du beskriva det där lite närmare?”. Nu blev det ingen sådan följdfråga, just därför att jag mycket väl vet hur det är.

5.6 Genomförande

Samtliga informanter kontaktades via telefon och tillfrågades om de ville delta i undersökningen. Då presenterades också syftet med undersökningen. Alla nio tackade ja till att delta. Intervjuerna ägde rum under perioden juli-november 2008. Intervjulängden varierade mellan 25 och 55 minuter. Under intervjun användes intervjufrågorna (Se Bilaga 1) och tankekartan (Se Bilaga 2). Under den första intervjun uppstod två nya frågor spontant och de lades därefter in i frågeschemat. Tankekartan i bilaga 2 ritades ur-

sprungligen för hand på ett A 3-papper. I bilagan har den ritats om med hjälp av dator men innehållet i texten överensstämmer med originalet. Informanterna fick själva välja plats för intervjun. Fyra av intervjuerna genomfördes hemma hos informanterna, tre i klubbstugan på två olika hundklubbar, en på informantens arbetsplats och en hemma hos mig. Själva intervjusituationen fungerade mycket bra och jag upplevde att informanterna hade avsatt ordentligt med tid för intervjun och arrangerat för att vi skulle kunna prata någorlunda ostörda. Vid flera av intervjuerna fanns hundar med i rummet, vilket ibland ledde till avbrott och en viss fokusförflyttning, dock i positiv anda... Intervjuerna spelades in med hjälp av en MP3-spelare. De transkriberades sedan ordagrant av mig, med undantag för vissa utvecklingar och anekdoter som enbart handlade om hundar och inte berörde informationsaktiviteter. I de citat som används har språket ändrats något för att underlätta läsningen och förståelsen. Innehållet i det sagda har dock inte förändrats.

Under intervjun med Susanne hade jag dessvärre inte lyckats starta inspelningen. Detta upptäckte jag senare samma dag när jag skulle renskriva intervjun. Under intervjun hade jag för säkerhets skull gjort anteckningar och jag gjorde då genast en skriftlig sammanfattning. Efter samråd med min handledare avstod jag från att göra om intervjun, men valde ändå att använda mina anteckningar i resultatredovisningen och analysen. Eftersom jag fått med svar på samtliga frågor i anteckningarna var även denna intervju användbar för undersökningen.

Under analysarbetet insåg jag att jag behövde ställa ytterligare en fråga som kom att handla om hundägandet och uppfödningens betydelse för informanterna som fritidsaktivitet. Eftersom jag under intervjuerna hade kommit överens med informanterna att jag kunde höra av mig via e-post om ytterligare frågor uppstod skickades frågan på detta sätt. Dessutom passade jag på att komplettera med enstaka frågor som jag missat vid ett par av intervjuerna. Sex informanter besvarade frågan. Trots att alla inte besvarat frågan beslutade jag att använda svaren i analysen eftersom informanterna var påfallande samstämmiga.

5.7 Analys

Analysprocessen har i denna undersökning varit närvarande vid flera steg i arbetet. Redan under intervjuerna påbörjades den med reflektioner kring det som sades av informanterna och hur det sagda kunde bidra till det sammanhang av informationsaktiviteter som jag ville beskriva. Utskriften av intervjuerna gav sedan upphov till nya funderingar och särskilt intressanta yttranden noterades. Vid sammanställningen av materialet utgick jag från frågorna och sorterade svaren efter dem. Ordningsföljden blev aldrig riktigt densamma under intervjuerna och ibland återkom vi till samma fråga flera gånger under en intervju. Därefter sammanfattades innehållet i intervjuerna under rubriker som anknyter till intervjufrågorna. Vid analysen av materialet har jag utgått från Lars Höglunds modell för studier av informationsutnyttjande som finns närmare beskriven i teoriavsnittet. Innehållet i modellen bildar rubriker för analysens teman. De pilar som visar på samband mellan modellens delar har hjälpt mig att reflektera ytterligare över hur de olika informationsaktiviteterna bildar ett sammanhang.

Widerberg menar att den som gör en intervjuundersökning redan i förväg har bestämt en stor del av analysen. Genom att man redan före en undersökning bestämmer vad man

vill undersöka påverkas både frågornas innehåll och hur man ställer frågorna. Därmed kan det vara svårt att byta analysmetod om sådana tankar skulle uppstå.(2002, s.67f) Nu har detta inte varit aktuellt för mig men med utgångspunkt i mitt material gör jag ändå den reflektionen att det skulle vara intressant att använda det för en diskursanalys och titta på **hur** informanterna pratar om information och informationskällor.

6 Resultat

Detta avsnitt består av en presentation av informanterna och innehållet i intervjuerna. Innehållet är sammanfattat enligt följande:

- Uppfödarna, verksamheten och informationsbehoven
- Informationskällor
- Upplevelser av informationssökningen
- Informationsanvändning
- Hur informationen organiseras
- Situationen som helhet och förslag till förbättringar

6.1 Uppfödarna, deras verksamhet och informationsbehov

6.1.1 Carina

Carina har fött upp collie sedan mitten av 80-talet. Hon bedriver en liten uppfödning i hemmiljö och har inte kullar varje år. Carina är mycket engagerad i rasens utveckling och för henne är mentaliteten, den fysiska hälsan och bruksegenskaperna det viktigaste för hennes uppfödning. Därför är det också inom dessa områden som hon behöver mest information. Innan hon börjar söka information om tänkbara avelsdjur funderar hon igenom vilka egenskaper de måste ha för att passa ihop med hennes egna hundar. Ytterligare ett informationsbehov gäller de aktiviteter som Carina deltar i med sina egna hundar, t.ex. tid och plats för olika tävlingar.

6.1.2 Lisa

Lisa föder upp Lancashire Heeler (en liten engelsk vallhund) sedan 2005. Det har hittills fötts fem kullar på kenneln. Hennes mål är att föda upp friska sällskapshundar med ett bra temperament. Hon ägnar sig främst åt att ställa ut sina hundar men har tidigare även tränat sök och lydnad. Lisa beskriver hur informationsbehovet utgår från avelsarbetet. Man behöver ta reda på hur stamtavlorna ser ut flera generationer tillbaka. Dessutom är det viktigt att få information om hälsoläget inom rasen. Lisa poängterar att det är särskilt viktigt att hålla reda på stamtavlorna då avelsbasen är så liten som inom hennes ras och man bör undvika inavel.

6.1.3 Gunilla

Gunilla har haft greyhound sedan 1969 men påbörjade sin uppfödning 1978. Hon har ingen stor uppfödning, utan har tagit en kull när hon ”själv har velat ha en ny generation”. Sammanlagt har det blivit sex kullar genom åren. Hon är engagerad i flera hundklubbar och håller kurser av olika slag. Hennes främsta intresse är utställningar men hon ägnar sig också åt Lure Coarsing⁴. Det största informationsbehovet för Gunilla är att vara insatt i rasen och då framför allt i hälsofrågor.

6.1.4 Daisy

Daisy är jakthundsuppfödare och har framför allt inriktat sig på strävvhårig tax och drever. Precis som Gunilla har hon varit mycket aktiv i olika hundklubbar och varit kursledare under många år. Uppfödningen sträcker sig omkring 35 år tillbaka i tiden och närmare 50 kullar har sett dagens ljus på kenneln. De senaste åren har Daisy av hälsoskäl

---

⁴ Lure Coarsing är en tävlingsform som innebär att hundarna får jaga en ”hare” i form av en plastpåse över ett fält stort som två fotbollsplaner. ”Haren” dras med hjälp av motor i en lång lina genom trissor på fältet. Källa: www.svvklc.se Svenska Vinthundsklubbens Lure Coarsing-kommitté.

trappat ner på uppfödningen men hundintresset består. För Daisy som har fött upp flera olika raser, har informationsbehovet ofta utgått från rasen. Beroende på vilken ras det har gällt, behöver man ta reda på vilket hälsoprogram som måste följas vid avel inom en viss ras. Ett annat informationsbehov är att få fram resultat från jaktprov. Eftersom Daisy övervägande haft tikar på kenneln har informationsbehovet främst gällt lämpliga hanhundar.

6.1.5 Helena

Helena är ny som uppfödare och hade sin första kull 2007. Hennes ras är howavart, som är en tysk brukshund. Helena är huvudsakligen aktiv inom försvarsmakten som hemvärnsekipage med sina hundar. Hon anser att mentaliteten är det som ska prioriteras vid brukshundsavel. Det största informationsbehovet som hunduppfödare är enligt Helena att få fram information om föräldradsjuren, t.ex. hälsostatistik och mentalitet. Hon har också behov av information om olika aktiviteter inom hemvärnet.

6.1.6 Susanne

Susanne föder upp schäfrar tillsammans med maken Stefan sedan 2003. De brukar föda upp en kull om året. De tävlar inte själva men inriktningen på uppfödningen är bruks-, polis-, och tjänstehundar. Målet är att föda upp funktionella hundar med god mentalitet. Kontakten med valpköparna prioriteras högt. För Susanne är det främsta informationsbehovet att ta reda på så mycket som möjligt om de tänkbara avelsdjuren. Hon går enligt egen uppgift mycket grundligt tillväga. Hon ringer runt och söker fakta om hundarna i flera led bakåt, samt tar del av en stor mängd statistik. Dessutom har hon kontakter i Tyskland, som ju är schäferns hemland. Susanne menar att ”man ska ha gjort sitt bästa med den information man har fått fram.”

6.1.7 Bellis

Bellis föder upp basenji (en ras av urhundstyp med afrikanskt ursprung) tillsammans med sin syster som bor på en annan ort. Systrarna har haft rasen sedan 1960 men den egentliga uppfödningen startade 1980. Sedan dess har de haft 16 kullar. Bellis är aktiv i den lokala kennelklubben och tränar agility, lydnad och lure coarsing med sina hundar. Det blir även en och annan utställning. Hon leder också kurser. Bellis räknar upp flera områden där hon har behov av information som uppfödare. Det är hälsostatus hos avelsdjur, information om hanhundar, regler kring verksamheten, foder, samt information om tävlingar.

6.1.8 Veronica

Veronica har vorstehuppfödning på sin kennel som hon startade 2002. På kenneln har det fötts fyra valpkullar. Eftersom en vorsteh inte fungerar särskilt bra enbart som sällskapshund, säljer Veronica i första hand valparna till jägare. Köpare som använder dem som draghundar eller är aktiva i andra hundsporter kan också komma i fråga. Veronica jagar själv med sina hundar och är utbildad instruktör inom Vorstehklubben. Även för Veronica utgår informationsbehoven främst från avelsarbetet. Att hitta en lämplig hanhund innebär en lång tid av planering. Andra behov som hon nämner gäller träning, foder, tillbehör och utrustning till hundarna.

6.1.9 Tully

Tully har fött upp olika jakthundsraser sedan 1990. För närvarande planerar hon att avla på taxar. För Tully som jagar är hundens mentalitet det viktigaste men även exteriören (dvs. utseende och kroppsbyggnad) är väsentlig, då hon anser att den måste vara funktionell för att hålla under jaktperioderna. Tully har ett kritiskt förhållningssätt till sina

hundar och avlar bara på dem som hon verkligen tror kan ge en bra avkomma. Hon är också utbildad instruktör och gör mentaltester. För Tully består informationsbehovet i att dels hitta rätt ras för olika typer av jakt, dels att hitta de rätta hundarna att avla på.

6.2 Informationskällor

Samtliga informanter använder Internet men det finns stora variationer inom gruppen. Helena och Tully använder Internet i stort sett dagligen och även de övriga är frekventa användare. Undantaget är Daisy, som inte har tillgång till bredband och därför tycker att användningen är krånglig och tidsödande. De webbsidor som framför allt besöks är SKK med databaserna ”Hunddata” och ”Avelsdata”. I ”Avelsdata” finns möjligheten att göra s.k. provparningar, vilket innebär att två stamtavlor kombineras varvid man får fram ett resultat som visar inavelsgrad. Dessutom besöks de egna rasklubbarnas sidor, samt andra uppfödarens hemsidor. Susanne, som föder upp brukshundar, säger sig ha stor glädje av YouTube, eftersom hon där tittar på filmklipp med hundar i aktion.

De personliga kontakterna är viktiga för alla informanter. Kontakterna inom den egna rasen kommer i första hand men flera av informanterna har kontakter med uppfödare och hundägare av andra raser. Alla utom en har ett nätverk, dvs. personer som de har en mer fördjupad kontakt med. Nätverkens storlek varierar mellan två och femton personer och fungerar ofta som ett bollplank i avelsfrågor. Nätverken bildas ofta av uppfödare som har liknande åsikter om hur uppfödningen ska bedrivas. I citatet nedan reflekterar Lisa kring det faktum att olika åsikter om olika hundar gör att man samarbetar mer med vissa uppfödare än med andra.

L: ”Det finns ju... Dom... dom föder ju upp på sitt sätt och jag kanske inte alltid tycker om det dom gör men det är ju fortfarande så att man måste ta vara på informationen dom har och den kunskapen dom har. Och den andra som jag brukar prata med då i Y-lunda hon är uppfödare till... det var hon som använde min Pelle första gången. Det är klart att man knyter kontakt med dom som man har använt (dvs. parat förf. anm.) med. Och sen så är det ju ett visst antal personer man lånar ut sina hundar till. Tyvärr så blir det så men en del vill inte... tycker inte om mina hundar, dom vill inte använda mina hundar och jag tycker inte om en del andra hundar i typ och utseende och såna där saker så att... då är det ju så.”

Ytterligare en källa till information är hundtidningar. Genom sina medlemskap i hundorganisationer och klubbar får informanterna en stor mängd tidningar. Några exempel är *Hundsport* (SKK: s medlemstidning), *Hundsport special* (som är till för uppfödare), samt respektive rasklubbs tidning. Dessutom läser flera av dem tidningar som är så att säga anpassade efter hundtyp, som *Brukshunden* och olika jakttidningar. Några av informanterna prenumererar tidningar av mer allmän karaktär, som *Hundliv*, *Allt om hundar* och *Härliga hund*. Det finns alltså ett stort urval av tidningar att välja bland men alla uppskattar inte samma tidningar vilket Daisy fått uppleva:

I: Om vi tittar på böcker och tidningar, vi kanske kan slå samman det, vad tycker du är bra och dåligt med dom?

D: Jag tycker väl egentligen ingenting är dåligt, jag tycker det egentligen är bra. Om man har många, sen kan man ju välja. Men det fanns ju en som vi hade den hette ”Jakthunden” och sen kom det en tidning som hette ”Härliga hund”. Jag vet inte om du har sett den?

I: Jo, jag har sett den.

D: Värdelös! Utan vidare slutade dom med ”Jakthunden” och så fick man mitt i perioden när man hade prenumererat så kom ”Härliga hund”. Jag höll ju på och smällde av! Tofflor till hundar och stickade tröjor... Och den andra var ett rent fackorgan. Absolut det bästa som har varit! Jag var så arg så jag höll på och explodera! Och hon skrattade när hon ringde... jag ringde till henne och... det var ju någon som ringde och fråga varför jag inte förnya prenumerationen. Då sa hon ”Jag ska framföra det här. Det är så många. Det är så många, sa hon som har sagt ifrån”. För det är klart det var ju såna som jag: jägare och så fick dom den där då... Du vet, det var ju en chock. Betala för slikt skit, ja... Så den tog vi inte något mer. Nej.

I: Nej...

Hundböcker är också en uppskattad källa till information. Informanterna läser rasböcker, uppfödarhandböcker och träningsböcker. Sex av nio informanter lånar hundböcker på biblioteket men av dessa sex är det fem som lånar mer sällan nu än tidigare. De väljer att köpa böckerna i stället, eller söker fakta på nätet.

6.3 Upplevelser av informationssökning

Ingen av informanterna rapporterar några direkta svårigheter med sin informationssökning. Det som kan vara problematiskt är när de söker information i utländska källor och då är det språkkunskaperna som inte alltid räcker till. Tully och Veronica har liknande upplevelser och Veronica får beskriva ett sådant dilemma i nedanstående citat:

”I: Har du några svårigheter någon gång att få fram information? Det kan ju vara liksom att , ja det här med datorer och teknik kan ju vara problem för en del eller, ja, är det svårt att hitta fram?”

V: Nej, tycker inte, alltså... problemen kommer framförallt när man ska ut på, alltså som nu då när jag håller på och tittar på dom här tjeckiska. (Veronica berättar tidigare i intervjun att hon är intresserad av tjeckiska vorstehhanar förf. anm.) Det är väl där problemet just med språket kan komma. Det kan ju, det tar ju tid, det tar ju ganska mycket längre tid då för då måste du ju liksom få det översatt på något sätt, antingen om du har bekanta eller du kan ju få det översatt och sitta och leta information där också men det är väl där problemet... det är väl det största problemet. Annars tycker jag att det funkar bra.”

En annan svårighet som Lisa och Gunilla beskriver är att det i vissa länder kan vara svårt att få fram information om hälsa, eftersom man inte har samma öppenhet i hälsofrågor.

Dagens stora informationsmängder är ytterligare en svårighet som Bellis tar upp. Det kan vara svårt att urskilja vad som är användbart och riktigt. Samtidigt är Carina och Gunilla av den uppfattningen att det på många sätt blivit lättare att få fram information idag jämfört med på 70- och 80-talet.

6.4 Informationsanvändning

Informationen används i första hand i avelsarbetet. Genom att samla information om olika hundar förbereds parningarna. Informationen används också för att skaffa sig nya kunskaper och för att hålla sig uppdaterad. Dessutom används informationen för att informera andra uppfödare och valpköpare.

Informationen till valpköparna sker både muntligt och skriftligt. Den muntliga informationen kan bestå i att uppfödaren berättar om rasens kännetecken, historia och användningsområde, samt ärftliga sjukdomar. Tips kring uppfostran och träning är också vanligt. Samtliga informanter framställer ett informationsmaterial till valpköparna som de får med sig vid köpet. I detta ingår någon form av skötselråd. Bellis och Helena berättar att de läser hundtidningar med sina valpköpare i åtanke. Detta innebär också i Helenas fall att hon läser tidningar som inte står så högt i kurs hos alla uppfödare.

H: ”Och jag säger...och en del säger att ”men gud varför läser du dom där skittidningarna?”
”Neej, säger jag då, ibland så är det faktiskt riktigt bra grejer och ibland så är det mindre bra grejer” och då läser jag det här lite av...för ibland undrar jag vad får mina valpköpare vissa saker ifrån, var får dom vissa idéer ifrån. Då kan dom säga så här att: ”ja, jag läste det i den och den tidningen”. Och då känner jag på något sätt att jag vill hålla mig informerad även om det är sådant som jag själv inte tycker är helt ok. Jag tycker ändå att jamen ok, jag förstår, man förstår lite var dom får träningsmetoder ifrån och idéer om olika saker...ah, någonstans måste man liksom hålla sig helt klart à jour åt alla håll. Och även inom sådana saker som jag kanske tycker att jag själv inte borde... direkt håller på med så måste man ju ändå vara beredd på att kunna svara på frågor från sina valpköpare om hur det går till på tävlingar, även om jag inte tävlar nu, just nu då själv men jag har ju gjort, man håller sig ändå liksom uppdaterad om olika regler, hur det går till på utställning. Nu ställer jag ut en del själv då men även om jag nu inte var utställningsintresserad så tycker man någonstans att som uppfödare ska man kunna ge ganska mycket information och då måste man ju också plocka in. Och det är som jag säger att jag kan inte svara på allt man är inte allvetande och kommer aldrig och bli men någonstans så tycker jag att det är intressant, det finns så himla mycket att lära sig.”

Susanne menar i sin tur att informationen till valpköparna ska ses som en kontinuerlig process, som kan fortsätta under hundens hela levnadstid om ägaren så önskar.

De senaste åren har det blivit mycket vanligt att hunduppfödare presenterar sin kennel på en hemsida. Detta visar sig tydligt i denna undersökning där samtliga informanter utom en har egna hemsidor. Daisy, som valt att inte skaffa en hemsida, hade börjat trappa ned på uppfödningen och därför blev det aldrig aktuellt. För de andra har det varit mer eller mindre självklart att ha en hemsida. Carina visar i citatet nedan en viss tveksamhet när det gäller värdet av att ha en hemsida.

I: Har du egen hemsida?

C: Ja.

I: Varför har du det?

C: (Skrattar) Ska jag svara ärligt? (skrattar) Det är ju inte så mycket för försäljningen av valpar om man säger så. Men det börjar nästan bli en sån här intern...alla ska ha en hemsida. Och alla ska ha en blogg där man ska sitta och skriva till varandra det är väl nästan så det är. Men det är klart att en eller annan når en den vägen också, så är det ju. Och så är det ju jättebra när man annonserar att kunna hänvisa till sin hemsida, det är det ju.

Av de informanter som har hemsidor anger majoriteten att deras valpköpare har kommit i kontakt med dem via hemsidan. Hemsidorna fyller ytterligare en funktion på så sätt att de presenterar kennelns hundar och deras resultat från olika tävlingar. Lisa väljer dessutom att visa valparnas utveckling med hjälp av en webbkamera på sin hemsida.

6.5 Hur informationen organiseras

Samtliga informanter väljer att ha informationen samlad i pärmar och mappar. Varje valpkull får varsin pärm, liksom de egna hundarna på kenneln. Så här beskriver Carina hur hennes organisation ser ut:

I: Ja, hur sparar du allt material och så? Har du något särskilt system?

C: När det gäller valpkullar då har jag ju allt, det är liksom en pärm där jag samlar allt material. Och det är ju liksom allt ifrån valpkullsbesiktning till MH⁵ och hd-röntgen och all statistik och tävlingsuppgifter och sådant så det sparar jag ju.

I: Så varje kull har sin egen pärm?

C: Ja. Så det är ju liksom för att kunna följa upp det och hålla kontakten och så här. Sen sparar man väl alltid litegrann i burken va men ... Jag försöker skriva ut så att det sitter liksom i pärmen så jag har.

I: Du tycker att det känns säkrare så?

C: Ja. Och sen är det ju så man får ju då besök av kennelkonsulenterna och det är betydligt lättare att ta fram en pärm och visa så här är det än att dom ska sitta och kolla eller gå igenom datorn.

I: Har dina egna hundar de har sin egen pärm och sådär?

C: Ja.

I: Du är sådär organiserad?

C: Nej men jag försök...måste! (Skratt) Nej men jag måste för annars så går det inte. Och det är kanske fördelen när man inte har så mycket men å andra sidan har du mer då måste du vara ännu mer organiserad. Och det är ju...vi är ju skyldiga att kunna visa upp för kommer kennelkonsulenterna då måste du ju kunna ta fram papper på allt du har gjort. Det är inte en lek utan man måste vara...i ordning.

Alla utom två informanter använder datorn för att på olika sätt dokumentera sitt arbete och spara information. Helena beskriver t.ex. hur hon sparar information om den första valpkullen för att kunna använda det igen om behov skulle uppstå i framtiden. Bl.a. dokumenterade hon valparnas viktökning med hjälp av ett kalkylprogram. Hemsidorna fungerar också som en plats där information som rör uppfödningen samlas. Precis som Carina i citatet ovan uttrycker Gunilla en viss skepsis till datorn, då hon råkat ut för tekniska missöden i samband med åskväder.

En av informanterna tar också upp det som Carina nämner ovan, om kravet från SKK att ha alla papper i ordning. Kennelkonsulenternas besök sätter press på uppfödaren att ha en fungerande organisation.

---

⁵ MH står för Mentalbeskrivning Hund. MH är ett slags bana där hunden utsätts för olika främmande situationer, t.ex. högt skrammel och människor utklädda till spöken. Meningen är att se hur hunden reagerar för att få en bild av dess mentalitet. MH används som ett redskap i avelsarbetet av många uppfödare.

6.6 Situationen som helhet och förslag till förbättringar

Informanterna är rörande eniga om att deras informationssituation är tillfredsställande i nuläget. Ett citat från intervjun med Veronica sammanfattar samtliga informanternas åsikter:

I: Om du skulle önska dig nånting när det gäller information eller förändra nånting eller...och det kan ju gälla alla dom punkter vi har pratat om här. Är det nånting du tänker att det där skulle man behöva ha eller?

V: Nej, jag tycker att jag. Nej, som det känns nu så får jag lätt tag i den information jag behöver. Nej ingenting som jag...

I: Ingen form av tjänst av något slag som du...?

V: Nej. Jag tycker att det funkar bra som det är. Jag, jag får tag i den information jag vill ha tag på relativt enkelt utan några större...

I: Inga större problem.

V: Nej. Nej, så det tycker jag funkar bra.

Det som kommer upp som förslag till förbättringar är att man vill kunna ta del av information från andra länder och då framför allt hälsorelaterad sådan. Man vill också kunna göra provparningar där hundar från andra länder ingår. Dessutom uttrycks önskemål om förbättrad rapportering avseende sjukdomar och hälsa inom rasklubbarna, önskemål om kurser och föredrag, samt önskemål om fler hemsidor som tar upp allmänna frågor kring hunduppfödning.

7 Analys

Intervjuerna av de nio uppfödarna ger en bild av en informationssituation där många faktorer samverkar. Här finns många likheter men också individuella skillnader. I detta avsnitt analyseras resultatet av intervjuerna med utgångspunkt i de modeller som presenterades i teoriavsnittet. Analysens rubriker är hämtade från modellen för studium av informationsutnyttjande och dess effekter som beskrivs på s.16. Jag sätter in hunduppfödning i det sammanhang som serious leisure-perspektivet erbjuder.

7.1 Kontext

7.1.1 Hunduppfödning som Serious leisure

Innan jag började intervjua uppfattade jag hunduppfödning som en verksamhet som passade in i beskrivningen av serious leisure. Resultatet av intervjuerna förstärkte min uppfattning. Samtliga informanter visade prov på ett stort engagemang; inte bara i sin uppfödning utan även inom andra hundrelaterade verksamheter. Citat från de svar jag fick på fråga 10 (Se Bilaga 1) jämförs här med Stebbins kriterier. Eftersom alla inte svarat på frågan har jag här valt att låta citaten vara anonyma. Av de sex informanter som svarat på denna fråga uttrycker alla något om de fördelar som man upplever, inte minst socialt:

”Hundarna har mer och mer tagit över när våra barn blivit stora, de har gett oss vänner över hela världen.”

”För det första så är det en väldigt social hobby. Man träffar många trevliga människor och får vänner för livet. För mig som oftast arbetar själv så är det toppen att ha ett ”socialt” liv på fritiden.”

”Många nya bekanskap och riktigt goda vänner har man fått genom åren. Det kanske framför allt är kontakten med trevliga människor som driver en framåt?”

Flera nämner också den personliga ansträngning som läggs ned och något om den uthållighet som krävs för att lyckas med sin uppfödning men även hur mycket man får tillbaka:

”...all fritid och semester går åt till hundarna, några semesterresor har aldrig kommit i fråga då man oftast haft små valpar i huset.”

”Hundarna ger ju alltid ett fantastiskt kvitto på om du lyckas eller inte, både vad det gäller träning och avelsarbete. /.../ ...det där kvittot, att jag som människa faktiskt kan, faktiskt få tilliten från min hund som väger upp allt! Där kan man snacka om att växa personligt! Sammanfattningsvis kan man säga att under min tid med hund har jag lärt mig otroligt mycket om människor och hund.”

”Det (dvs fritidsintresset) gör att jag växer som person när det går bra för ”mina” valpar, de som jag sålt. När det hör av sig en valpköpare och talar om hur det går oavsett om det går bra eller dåligt så får jag ta del av det, det gör mig betydelsefull. När jag sitter och avelsplanerar och när sedan kullen är född och jag ser att jag tog rätt beslut när jag använde de hundarna”

”När det gäller uppfödningen så är det alltid en utmaning att få fram så bra hundar som möjligt, och framför allt placera ut dem till rätt personer, som både är bra för hunden och en själv, eftersom jag vill ha livslång kontakt med mina ”valpar” och deras ägare.”

Något av den unika karaktären hos aktiviteten kommer fram i nedanstående citat:

”Hundarna för mig är inte bara ett fritidsintresse utan mer en livsstil. Det ger så otroligt mycket att vara hundägare: sällskap, motion, sysselsättning, träning både individuellt och i grupp. Dessutom ger det mig möjlighet att träffa likasinnade, lära känna nya människor, resa till olika städer, länder. Det är tack vare hundarna som jag genom åren fått så många fantastiska vänner.”

Inga informanter sätter spontant aktiviteten i samband med en alternativ karriär. När det gäller kriteriet ”identifikation”, så sätts det i samband med roller under nedanstående rubrik.

7.1.2 Arbetsuppgifter, roller och krav

Huvuduppgiften är förstås själva uppfödningen som även omfattar skötseln av hundarna och det administrativa arbetet. Uppfödningens storlek definieras i antalet kullar och här uttrycker flera av informanterna ett slags kvalitetsaspekt. T.ex. säger Carina att hon inte avlar för avlandets skull, Gunilla förklarar att hon har tagit en kull när hon själv har velat ha en ny generation och Tully menar att hon bara avlat när hon har haft en bra hund. Jag tolkar dessa yttranden som ett ställningstagande. De vill poängtera att de inriktar sig på att få fram bra hundar som utvecklar rasen, inte bara på att sälja så mycket hundar som möjligt.

Det är också intressant att se hur informanterna ger uttryck för en viss gruppkänsla, både som uppfödare, men även som representanter för en viss ras. Lisa berättar om olika tidningar som hon läser och beskriver en tidningar som ”en vanlig hundägartidning” och ”en vanlig människotidning”. Som jag tolkar det menar Lisa tidningar som inte bara är intressanta för uppfödare. Samtidigt definierar hon två grupper av hundägare; de som är uppfödare och de som inte är det. Under det fortsatta samtalet riktar sig Lisa till mig och säger att ”Ni har ju era retrievertidningar, ni har väl en egen sån?”. Hundägare och uppfödare av en viss ras, samt deras hundar blir grupper som är ”ni” och ”vi”. Även Gunilla uttrycker sig på ett liknande sätt när hon säger ”Vi fick en kull med en valp med portashunt”⁶. I detta fall menade hon inte sin egen uppfödning utan ett annat fall i rasen. ”Vi” kan här tolkas som gruppen av uppfödare.

Gemensamt för informanterna är att de är medlemmar i SKK, vilket man måste vara om man ska kunna registrera sina valpar. Efter två valpkullar är det dessutom obligatoriskt att registrera ett kennelnamn. Att vara registrerad uppfödare med kennelnamn innebär att man har tillgång till alla de tjänster och publikationer som SKK erbjuder. Det innebär också att uppfödaren har regler och uppfödarens anvisningar att rätta sig efter. Dessa kan studeras närmare på SKK:s webbplats⁷. För att se till att reglerna beträffande uppfödningen efterföljs finns inom SKK kennelkonsulenter. Kennelkonsulenter som utbildas inom SKK har till uppgift att besöka uppfödare för att se till att hundarna har en bra miljö att vistas i, att de mår bra och att alla papper som rör uppfödningen är i ordning.

⁶ En medfödd missbildning som innebär störningar i leverns blodcirkulation och funktion. (Wikström, 1973, s.93)

⁷ <http://kennet.sk.se/skk/?id=716&sprak=sv>

Intervjusvaren ger en tydlig bild av SKK:s betydelse för uppfödarna, som organisation, som arrangör av olika kurser och aktiviteter och som en ”plats” där man kan engagera sig som funktionär och ledamot. Denna funktion fyller även specialklubbarna (t.ex. Svenska Brukshundklubben) och rasklubbarna. Dessutom är alla dessa klubbar viktiga i sin roll som informationsförmedlare, vilket jag beskriver närmare nedan under rubriken ”Informationstillgänglighet”.

När det gäller organisationstillhörighetens betydelse kan paralleller dras till Yakels resultat angående släktforskare. Släktforskarna var alla medlemmar i olika grupper och föreningar och de identifierade sig starkt med gruppen. De flesta ägnade sig också åt aktiviteter som gav något tillbaka till föreningen, som att hålla föreläsningar, göra utskriften av material eller lägga ut information på nätet. (Yakel, 2004, s.7)

7.1.3 Organisation av information

Hunduppfödning kräver också ett visst mått av administration och organisation. Dels finns ett formellt krav från SKK som innebär att alla stamtavlor, veterinärbesiktningsprotokoll, och avtal, t.ex. köpeavtal eller fodervårdsavtal, måste vara i ordning. Som intervjusvaren visar är detta något som informanterna är väl medvetna om. Dels är det förstås enklare för hela verksamheten att ha organiserat sina papper. Informanterna berättar om hur de organiserar information på liknande sätt. De använder pärmar eller mappar och informationen samlas ofta ”kullvis” och de egna hundarna har varsin pärm. Alla informanter utom Daisy och Bellis använder datorn för att spara information.

Även i detta fall kan paralleller dras till släktforskarna, som också är beroende av att hålla ordning på papper och dokumentera sitt arbete. De använde flera olika organisationsmetoder, tex speciella dataprogram, anteckningsböcker och pärmar. De ritade också upp släkträd, vilket kan liknas vid uppfödarnas arbete med stamtavlor för att följa hundarnas släktlinjer bakåt i tiden när de vill lära sig mer om rasens historia. (Yakel, 2004, s.8 f) Hartels studie av matlagningsintresserade visar också på behovet att kunna organisera den information man behöver som utövare av en fritidsaktivitet. Informanterna i hennes studie hade behov av att organisera sina recept, menyer och inköpslistor. Dessutom använde de dagböcker och journaler för att dokumentera sitt arbete. (Hartel, 2006, s.9) Case visar att också myntsamlare har ett stort behov av organisation. Förutom att hålla ordning i själva samlingen används anteckningsböcker och databaser för att samla information om föremål; både de man redan äger och sådana man önskar sig. (2009, s.743)

Dessa fyra skilda aktiviteter som alla kan definieras som Serious leisure innebär för utövarna att de måste utveckla sätt att organisera den information som de behöver i sitt utövande. Behovet av olika hjälpmedel och system skiljer sig mellan olika aktiviteter men också mellan olika utövare, eftersom det är individuellt hur man vill göra.

7.2 Personliga aspekter

Den aspekt som skiljer sig mellan informanterna och som har betydelse för deras informationsbehov och informationssökning är deras erfarenhet som uppfödare. Lisa, som haft kennel sedan 2002, menar att eftersom hon är relativt ny som uppfödare är det viktigt att kunna ringa till avelsrådet i rasklubben och ta del av kunskaper om släktskap och sjukdomar som finns i rasens historia. Gunilla och Daisy som har den längsta erfarenhe-

ten söker inte bara information för egen del. De är också personer som andra ringer till för att få information och råd i avelsfrågor.

Det jag ser som ett gemensamt drag hos mina informanter är att de är utåtriktade personer som är aktiva i många olika sammanhang i hundvärlden. De är också mycket vetgiriga och har en stark motivation att söka information och att använda den i sin uppfödning. Som citaten på s.31 visar, är uppfödningen deras största intresse i livet. Därmed skapas också goda förutsättningar för en framgångsrik informationssökning. De visar också prov på en allmänt ifrågasättande attityd och vill gärna bilda sig en egen uppfattning. Några av intervjusvaren visar att informanterna själva reflekterar över sina personliga förutsättningar till informationssökning. Ett par exempel är Daisy och Susanne. Daisy hävdar att hon alltid varit frågvis och att det har hjälpt henne att få information i många olika sammanhang, inte bara när det gäller hundar. Susanne i sin tur hänvisar till sin yrkesbakgrund som hon menar har förenklat hennes informationssökning.

7.3 Informationstillgänglighet

Detta avsnitt tar upp informanternas tillgång till olika källor. Källorna analyseras med utgångspunkt i Höglund & Perssons modell som finns beskriven på s. 16. Dessutom diskuteras hur de själva upplever tillgången på information och vilka svårigheter som kan uppstå vid informationssökning.

7.3.1 Tillgänglighet

Samtliga informanter har tillgång till Internet. En informant (Daisy) nämner att hon har modem, vilket gör att hon drar sig för att använda nätet. Internet i sig erbjuder många olika källor. Några av webbplatserna som används av uppfödarna i undersökningen är SKK och andra hundklubbar, Jordbruksverket, privata hemsidor och bloggar, samt Youtube. Som medlemmar i SKK och en rad andra hundföreningar har de tillgång till tidningar som automatiskt följer med medlemskapet. Lisa, Helena och Daisy anger att de även prenumererar på andra tidningar, som de anser sig behöva för att tillfredsställa sina egna och sina valpköparens informationsbehov. Hundböcker av olika slag används av alla informanter. Idag väljer de flesta att köpa sina böcker men två tredjedelar av informanterna har nyttjat eller nyttjar möjligheten att låna på biblioteket. Ingen informant, utom Lisa som föder upp en numerärt liten ras, nämner svårigheter med att få tag på information i böcker. Även de personliga kontakterna är en del av tillgången på information. Informanterna tar del av det ”utbud” som finns både när det gäller deras personliga nätverk och när det gäller mer officiella kontakter som t.ex. avelsråd och olika klubbfunktionärer. De personliga kontakterna upplevs tillsammans med Internet som den viktigaste informationskällan. Till sist kan även hunden ses som en bärare av information. Genom att studera egna och andras hundar erhålls information som på många sätt är avgörande för avelsarbetet.

När tillgängligheten jämförs med Höglund och Perssons tre kriterier (se s. 17) bedömer jag utifrån intervjusvaren att såväl den fysiska, som den förståelsegrundade och den ”psykiska” tillgängligheten är övervägande god för informanterna. Exempel på faktorer som minskar tillgängligheten är teknikproblem men även språksvårigheter, vilket behandlas nedan i avsnitt 7.3.4.

7.3.2 Källanalys

Här har de källor som informanterna använder placerats in i Höglund & Perssons modell. Modellen är från början tänkt att användas på organisationer och företag, vilket innebär att jag har fått anpassa den efter de källor som används inom uppfödning. Problemet har varit att definiera vad "organisationen" i modellen betyder i uppfödarsammanhang. Eftersom det faktum att vilken ras man föder upp har en sammanhållande funktion, har jag valt att lägga det informationsutbyte som sker inom rasen som internt och allt som sker i andra "hundsammanhang" som externt.

	INTERNA	EXTERNA
FORMELLA	Köpekontrakt Veterinärbesiktningsintyg Stamtavlor Provparningar Egna databaser Egna anteckningar om tex valpkullar Egen hemsida	Tidskrifter Böcker Databaser Internetbaserade källor Protokoll från mentalbeskrivningar, jaktprov och andra aktiviteter Samtal med representanter från hundklubbar, tex avelsråd Samtal med kennelkonsulent
INFORMELLA	Samtal med uppfödarkollegor inom rasen Möten i rasklubben Egna hundar	Samtal med uppfödarkollegor i andra raser Möten i andra hundklubbar Andras hundar

Figur 3. Olika typer av informationskällor, bearbetning av Höglund & Persson (1985, s. 47).

Enligt Höglund och Persson räknas alla muntliga källor som informella. (1985, s.46) Jag menar dock att de personer som har ett uppdrag från en förening eller en organisation, som exemplen avelsråd och kennelkonsulent kan betraktas som formella källor inom denna kontext. Som synes är samtliga typer av källor i modellen representerade i undersökningen. Alla informanter använder inte alla källor – men de använder alla typer av källor som finns i modellen. Att personer som söker information om en fritidsaktivitet gärna förlitar sig på minst två källor visas i en undersökning som bygger på enkäter med personer som ägnade sig åt friluftsliv. Resultatet visade även att trovärdighet och bekvämlighet var viktigt, samt att en blandning av källor och format var att föredra. (Ernest, Level & Culbertson 2004, s.96) Liljegren drar liknande slutsatser i sin undersökning. (2006, s.40)

I resultatredovisningen framgår hur informanterna värderar sina källor och vilka fördelar och nackdelar de upplever med källorna. De källor som värderas högst är de personliga kontakterna och Internet. Om vi går tillbaka till begreppen trovärdighet och be-

kvämlighet (se ovan), tolkar jag resultatet som att de personliga kontakterna står för trovärdigheten, speciellt när det gäller personer inom uppfödarens nätverk som man känner och litar på. Internet står för bekvämlighet, då det upplevs som enkelt och snabbt. Tidningar och böcker upplevs också som bra och användbara källor men värderas inte riktigt lika högt och används inte lika mycket. Att de personliga kontakterna värderas högt som källa har framkommit i flera undersökningar, t.ex. Savolainen (1995, s.282), Ross (1999, s.789), samt Julien & Michels (2000, s.8) Informanterna är övervägande positivt inställda till Internet. Om man jämför med Savolainens kategorier (se ovan s.8) skulle man kunna säga att alla informanter utom Bellis och Daisy som är mer kritiska, har ett entusiastiskt eller realistiskt förhållningssätt till nätet.

7.3.3 Hur upplevs informationstillgången?

Informanterna tillfrågades om det fanns något de önskade sig eller ville förändra när det gäller tillgången på information. I Resultatavsnittet har tidigare redovisats att alla ansåg sig vara nöjda med informationstillgången i dagsläget. Några hade dock förslag på förändringar som också finns att läsa om i samma avsnitt. Jag måste tillstå att det förvånade mig att alla var så nöjda och jag hade förväntat mig mer synpunkter på informationstillgången. Kanske finns förklaringen till detta i ett historiskt perspektiv. När jag hörde informanterna berätta hur informationssökningen gick till några år tillbaka i tiden, kunde jag förstå att man idag är nöjd med utvecklingen. Tre citat från Lisa, Veronica och Carina får belysa de förändringar som skett:

L: Nämen i början innan man var haj på Internet då satt man ju där med lösa stamtavlor. Och så satt man och tittade och markerade med färger samma tik eller samma hundar i stamtavlorna så att...ja det var färgkriter som gällde på den tiden när man började och nu behöver man inte det för nu registrerar man bara registreringsnumret på dataapparaten

I: Om vi tittar på det lite grann i ett tidsperspektiv, nu har ju inte du hållit på i så många år då men tycker du att det har ändrats under som år som du har hållit på?

V: Det har ju blivit enklare. Alltså informationen, du får fram informationen snabbare framförallt. Det tycker jag ändå är om man tittar på Vorstehklubben bara dom senaste två åren just om man tittar på resultat och såna grejer. Eller två åren egentligen sista året så har Vorstehklubben gjort till resultatrapportering har dom gjort om. Nu vet jag inte riktigt hur dom har gjort om det men nu kommer... alltså har du haft ett prov en helg så har du resultaten ute, kanske inte samma kväll men alltså dan efter är oftast resultaten ute. Dom flesta – det är inte alla lokalavdelningar som sköter sig bra, men dom flesta, den informationen får du mycket, mycket snabbare idag än jämfört för ett år sen.

I: Kan du...Kan du se i ett tidsperspektiv. Du inledde ju med att prata om nätet att det är väldigt viktigt idag då. Om du jämför med då på 80-talet hur fungerade informationssökningen för dig då?

C: Ja, då var det Collietbladet som kom ut 4-5 ggr om året. Det var alltså det största man hade då. Det var ju det enda. Och så fick man sitta i telefon och ringa runt och... Men visst har det blivit skillnad, otrolig skillnad.

7.3.4 Svårigheter

Informanterna tillfrågades också om de hade några svårigheter med att söka och samla information. Ingen av informanterna säger att de tycker att det är svårt att få tag i den information de behöver. På samma sätt uttrycker sig informanterna i Liljegrens undersökning. (2006, s.44) De faktorer som kan sätta käppar i hjulet är skillnader i ”informa-

tionskultur” i andra länder och språksvårigheter. Språksvårigheter kan förstås sättas i samband med personliga förutsättningar som utbildningsnivå. Veronica som tog upp detta problem hade dock svårigheter med finska och tjeckiska och det är ju inte språk som man förväntas kunna. Det kan också vara svårt att handskas med dagens enorma informationsmängder. Slutligen finns också exempel på hur interna konflikter inom en klubb kan försvåra informationsdelningen. Problemen är alltså av olika slag men det allmänna intrycket är att informanterna trots allt inte hindras i sin uppfödargärning. En intressant synpunkt delas av Carina, Lisa och Gunilla. De menar att det inte är svårt att få fram information – men när man väl har fått fram den – hur vet man då vad som är sant eller falskt?

7.4 Informationsbehov

Ett citat från Daisy visar hur informationsbehoven kan se ut för en uppfödare:

I. Nej, jag undrar då när det gäller din verksamhet, din hunduppfödning, vad behöver du för information för att kunna, vad behöver du för olika uppgifter och material för att kunna föda upp hundar?

D: Ja, först och främst lär jag ju ha materialet själv. Eller tik, vi har ju inte hanhundsmaterialet, utan jag har tikmaterial. Vi har haft en del blandat tikar och hanar men det är väldigt jobbigt att ha det när tikarna löper och så här. Men vi har hållit oss på tiksidan. Och då blir det ju det att den informationen man tar då om man tex har en helt ny ras så måste jag ju veta vad det är som fordras för att hon ska kunna bli mamma. Vad fordrar Kennelklubben att hon ska ha? Ska hon ögonlysas? Ska hon höftledsröntgas? Och lite sådant där. Så att sådant måste man ju hålla reda på. Så det är...och sen kommer det ju samma sak då med vilken hanhund jag ska ha, jag måste läsa om den. Vad, vilket material ska jag använda? Vem passar till min tik? Och det är mycket studerande det då; får läsa i olika resultat och särskilt då när man håller på med sådana här hundar, då är det inte bara att den har gått på utställning och varit vacker, utan då ska det ju presteras också på jaktprov och lite så där som man gärna åker och tittar på. Tittar på andra kullar och...Det är information och man läser ju våra årsböcker och resultatlistor om alla som var bäst då och försöker få fram en...men det kan gå på tok ändå (skrattar) men man gör så gott man kan. Så att det är vad vi behöver veta. Men just det där är väldigt viktigt att man tar reda på hos Kennelklubben tex som nu när jag hade en ny ras som spanieln så kommer jag ihåg när jag skulle ta en kull på henne. Då var jag tvungen att ringa upp för det hade jag inte en ringaste aning om, vad fordrar dom? Så att om man parar då utan vidare och inte har gjort förarbetet med ögonlysning och sånt då får man inte registrera. Så att det är sådan information man måste ha.

Det finns alltså en mängd olika saker som man måste ta reda på. Av de behov som kom fram vid intervjuerna var de fem främsta hälsa, stamtavlor, mentalitet, bruks/jaktegenskaper och rasens historia. Att hälsa ligger i topp bland behoven är enligt min uppfattning ett förväntat resultat. Att föda upp friska hundar är vanligen ett uttalat mål hos en seriös uppfödare. För att fylla detta behov uppstår i sin tur andra behov, som att vara insatt i rasens historia, samt att studera stamtavlor i flera led bakåt i tiden. På så sätt kan uppfödaren ta reda på vilka ärftliga sjukdomar som belastar rasen och se hur dessa har nedärvt.

Samtliga jakt- och brukshundsuppfödare anger att de har behov av att få information om avelsdjurens arbetsegenskaper och mentalitet. Även dessa behov är troligen kopplade till avelsmålen för uppfödningen. De tre jakthundsuppfödarna uttrycker också ett behov att känna till meriter och resultat för tänkbara avelskandidater. För att så långt som möj-

ligt försäkra sig om att få fram bra jakthundar vill man använda avelsdjur som visat bra resultat

Enligt Höglund och Persson påverkas informationsbehovet av såväl problemsituationen som de personliga egenskaperna och informationens tillgänglighet (1985, s.95) I detta fall ser jag kontexten som den viktigaste faktorn, Det är arbetsuppgifterna och målen man har som uppfödare som överväger när informationsbehoven analyseras. Vi kan dock även se att den ökade tillgängligheten har gjort det lättare att fylla behoven.

Intervjuerna har också gett mig den uppfattningen att behoven till största delen är kontinuerliga. Även om de inte har valpkullar varje år så känner informanterna ett behov av att hålla sig uppdaterade om vad som händer inom rasen. I citatet nedan berättar Helena hur hon använder Internet för att fylla de dagliga informationsbehoven.

I: Hur använder du Internet annars, så där? Är det dagligen, eller?

H: Ja, det är det. Det är varje... Jag kollar Internet varje dag i princip annars är det nästan så att man får någon konstig abstinens. Jag brukar säga att var jag tvungen att välja så valde jag datorn framför TV:n. (Skrattar) För den har jag användning för. Nej, men det är mycket man är ute och kollar runt lite vad som händer i hundvärlden lite allmänt så där, sitter och slösurfar runt egentligen på hundsidor, det kan va alla möjliga... Alla möjliga andra raser också, man känner ju kompisar med andra raser, man... lite grann så. På ett sätt man hänger med lite i vad andra gör...det är positivt på ett sätt med bloggen då (skrattar) om man går tillbaka till den att det faktiskt kan...ja, när man har kompisar kanske som bor långt bort att man pratar av och till men så har dom en blogg, ja då läser man att "jaha, har dom varit och gjort det här". Då tycker man att det är roligt för det är någon man känner faktiskt.

Givetvis blandas de kontinuerliga behoven av mer tillfälliga. Att börja avla på en ny ras innebär att man måste sätta sig in i nya hälsoprogram. Import av hundar kräver att uppfödaren tar reda på vilka lagar som gäller. Att höra talas om nya träningsmetoder skapar ett behov av att läsa mer och lära sig något nytt.

I litteraturen finns några exempel på hur informationsbehoven kan se ut för utövare av fritidsaktiviteter. Liljegren beskriver de behov som turister har när de planerar en resa. Han uppfattar behoven som tillfälliga och avgränsade till perioden före resan. (2006, s.21) Chang, som studerat backpackers, ser behoven i ett vidare perspektiv och menar att de finns före en resa, dvs. när de ska planeras, men att informationsbehov även uppstår under en resa och tom efteråt när en resenär vill läsa mer om en plats som besökts. (2009, s.718 f) Ytterligare en studie som tar upp informationsbehov är Lee & Trace:s undersökning av samlare av gummiankor. Undersökningen visade att många samlare hade behov av att veta mer om sina ankor, t.ex. hur man reparerade dem, deras historia och hur tillgången såg ut på marknaden. (2009, s.633)

Min åsikt är att informationsbehov är svåra att jämföra mellan olika fritidsaktiviteter, därför att en specifik kontext ger specifika behov. Alla fritidsaktiviteter av serious leisure-typ skapar ett informationsbehov hos utövarna. Kontinuerliga behov blandas med mer tillfälliga. Graden av intresse hos utövaren är naturligtvis också avgörande. Hos mina informanter är arbetet med att besvara informationsbehoven en del av själva aktiviteten.

7.5 Informationsutnyttjande

Hur informationen används påverkas dels av dess tillgänglighet, dels av de upplevda behoven. I detta avsnitt diskuteras hur information från olika källor används och bearbetas av uppfödarna.

7.5.1 Användningen av källorna

Som tidigare nämnts är SKK:s webbtjänster en av de flitigast använda informationskällorna. Jag kan vid läsningen av intervjustavaren urskilja tre anledningar till detta. För det första vill man hålla sig uppdaterad när det gäller veterinärdata och resultat. För det andra kan man följa hundar som man är intresserad av i avelshänseende, vilket visar på långsiktighet i informationsanvändningen. Slutligen utförs provparningar för att uppfödarna ska kunna få förhandsinformation om hur en tänkt parning ska kunna gestalta sig. Andra användningsområden för Internet är att söka information på andra hundklubbars hemsidor, att läsa om olika sjukdomar och att besöka andra uppfödarens hemsidor.

Den information som kommer från de personliga kontakterna fyller en annan funktion och ser annorlunda ut. Samtliga informanter berättar att de har eller har haft ett nätverk (i varierande storlek) eller någon speciell person som de diskuterat mycket med. Det som bestämmer hur nätverket byggs upp tycks vara inriktningen på uppfödningen. Det kan vara att man delar åsikter om hur uppfödningen ska bedrivas eller att man tycker om hundar av samma typ inom rasen. Här handlar det inte så mycket om siffror och fakta, utan mer om åsikter och värderingar. Att ha ett bollplank att diskutera med i sitt avelsarbete blir ett komplement till statistiken. Dessutom fyller de personliga kontakterna en social funktion som är en av drivkrafterna bakom varför personer vill ägna sig åt serious leisure. (Stebbins, 2001, s.56) Bellis reflekterar i nedanstående citat över nätverkets sociala betydelse och i vilka sammanhang ett informationsutbyte kan ske.

I: Jag tänker...har du nån form utav nätverk om man säger, ett fåtal personer som du ofta vänder dig till, eller?

B: Ja, det har man väl. Jag har ju min syster för det första då. Och sen är det ju andra uppfödare av Basenji då. Vi är ju några stycken *gamla* rävar som har hållit på. Som lärde känna varandra i tonåren och sådär. och dom har man ju...det är väl mycket dom som man har mycket, tycker jag, kontakt med, mera än dom här som kommer ny-nyttillkomna... Men det...man försöker ju ha kontakt men det är svårt så här och man träffas på utställningar men då hinner man ju liksom inte. Det är väl det att det är så mycket runtomkring. Då tror jag dom här Lure Coarsing-tävlingarna är mycket bättre (skrattar) faktiskt för där kan man se men dom tar en hel dag och man kan inte göra så mycket så att där blir det mycket att man sitter och pratar. Då sitter man ju några stycken. Och det blir en väldigt, oftast en väldigt trevlig stämning där för att på dom tävlingarna där är det *hunden*. Så att det blir inte den här konkurrenskänslan på samma sätt. Så jag menar där är det hundarna och du släpper två hundar och dom springer och du kan liksom inte göra nåt. (skrattar)

Som tidigare nämnts har tidningarna en varierande betydelse som informationskälla för informanterna. Genom Internets framväxt har tidningarnas betydelse för själva avelsarbetet minskat. Dock inhämtas andra typer av information. Ett exempel är Lisa, Helena och Bellis som läser tidningen ”*Hundliv*”. Bland informanterna ses den som en tidning för vanliga hundägare, dvs. icke-uppfödare. Läsningen motiveras bl.a. med att deras valpköpare ofta läser den typen av tidningar och genom att läsa dem själva kan uppfödarna förstå och bemöta valpköparnas frågor och funderingar. Dessutom används tips från tidningarna som inslag i kursverksamhet. Andra anledningar till att läsa hundtid-

ningar är ett behov av förströelse och igenkänning. Susanne sparar artiklar för framtida bruk, medan bl.a. Lisa, Gunilla och Veronica sparar hela tidningar.

Olika typer av böcker används också av samtliga informanter och precis som med tidningarna finns det stora variationer i hur informationen som hämtas ur böckerna används. Lisa framhåller sina uppfödarhandböcker som mycket viktiga och hon vill gärna ha dem till hands när en valpkull är på väg att se dagens ljus. Några av de mer jakt/bruksinriktade uppfödarna som Daisy, Helena och Veronica använder böckerna för att vidareutveckla sin hundträning. Gunilla fördjupar sig gärna i rasböcker och då inte bara den egna rasen, utan i alla möjliga av ren vetgirighet.

7.5.2 Att informera andra

Jag har tidigare visat på hur vissa av informanterna söker och samlar information med tanke på sina valpköpare. Gemensamt är att de inför köpet informerar om rasens historia och användningsområde. De skickar med valpköparna information om skötsel, utfodring och tidpunkter för vaccinationer och avmaskning. Flera av informanterna uttrycker ett stort engagemang och kontakten med valpköparna leder i vissa fall till nya vänskapsrelationer. Att informera andra är dock inte alltid det lättaste vilket Helena får beskriva i nedanstående citat:

I: Mm, vi har ju pratat lite grann här också om kontakten med dina valpköpare att...när dom säger att dom har läst nånting och då tar du reda på vad det är och så där. Hur jobbar du med att informera valpköparna annars så där? När dom köper en valp från dig?

H: Ja, dom får ju med sig...alltså när dom köper valp från mig så får dom ju med sig information. Då har jag gjort, gjorde jag till alla dom här nu så fick dom med sig en pärm med precis alla papper och allting väl instoppat i olika små flikar så här, och då får dom också med sig som jag har skrivit ihop då lite såna ord på vägen, som jag kallar det för då. Där det står lite grann vad dom ska tänka på då med valparna. Det är lite allmänt, lite allmänt, allt möjligt, det här med när man ska vaccinera nästa gång och avmaska och hela dom bitarna och vad man ska tänka på lite grann vad det gäller uppfostran och lite så där små...ja, lite allt möjligt, lite så faktiskt för att dom ska... vad det är med hundarna och vad om har ätit för mat och hela den biten att i alla fall efter en vecka då så säger dom att jag var in på affären och så fanns inte den maten så då köpte jag något annat istället och mm, ja...(skrattar) Och så undrar man ibland hur dom tar till sig informationen och man känner är jag otydlig eller, ja. Man kan alltid fundera över dom bitarna va, vad kan jag göra bättre till nästa gång då eftersom ett par stycken nu inte bara ett par stycken men nog väl halva kullen har varit smållfeta genom sin uppväxt, så... Jag får väl vara glad att jag bara har fått en med gravt HD och två osteokondrosor (HD och osteokondros är ärftliga ledsjukdomar. Förf. anm.) och inte ett antal till för det känns som att ”men snälla ni kan inte göda dom här stackars hundarna...” (Skrattar)

Sammanfattningsvis är det alltså inom tre huvudområden som informationen utnyttjas. Först och främst inom uppfödningen där informationen används för att få ett så bra avelsresultat som möjligt. Sedan för att utbilda och fortbilda sig själva inom olika områden. Slutligen för att informera sina valpköpare och för att marknadsföra sin uppfödning.

7.6 Effekter

I Höglund & Perssons modell syftar effekter närmast på sådant som händer inom en organisation. Det kan t.ex. gälla hur produktiviteten i ett företag sammanhänger med informationsanvändningen och hur ökade kunskaper kan påverka kostnader och tidsan-

vändning. (1985, s.48) I min tillämpning av modellen väljer jag istället att studera vissa fenomen som är en följd av de senaste årens förändringar i informationsvärlden. Avslutningsvis tar jag upp några av de avigsidor med informationsanvändning som informanterna hänvisar till i intervjuvaren.

7.6.1 Hemsidor

Som intervjuvaren visar är hemsidan en central del av en kennels information och marknadsföring. I dagsläget ser majoriteten av informanterna det som det bästa och enklaste sättet att nå ut på. Som nämnts tidigare i är också andra uppfödare hemsidor en viktig informationsskälla, så man kan säga att det här pågår ett ständigt utbyte av information mellan uppfödarna. Det gäller emellertid inte bara att skaffa en hemsida; den måste även uppdateras. Majoriteten av informanterna har fått hjälp att göra hemsidan men har sedan lärt sig att uppdatera den själva. Även här finns likheter med släktforskarna. Genom att göra hemsidor om sin forskning hoppades de på att få kontakt med andra släktforskare för att kunna utbyta information. (Fulton, 2009, s. 762) Något liknande är Changs backpackers som deltog i olika diskussionsforum på nätet för att ta del av andras erfarenheter och delge andra sina egna upplevelser. (2009, s. 24f)

7.6.2 E-post

Internet har inneburit ökade möjligheter att kontakta personer som befinner sig på längre avstånd. Att kommunicera via e-post, istället för att ringa tas upp av Carina och Lisa. De talar om fördelar som enkelhet och snabbhet. Snabbheten kan emellanåt ställa till med problem vilket Bellis har upptäckt:

B: Ja, fördelarna är ju, jag menar du får en snabb information om vi säger så. Men sen är ju nackdelarna mycket att det sprids mycket information – det går ju så fort att saker och ting sprids som kanske inte är riktigt, sen att det blir fel. Så det är väl faran med Internet och det är väl överlag tycker jag med Internet att det går så himla fort allting. Många gånger så kanske man svarar på mejl och sådant för fort (skrattar). Det ställer till trassel. Man blir upprörd eller någonting sådant och så bara slänger man iväg ett mejl och så är cirkusen i gång, jag menar det är ju väldigt farligt så, ja.

Informanterna reflekterar även över att det är mer opersonligt och att det lättare kan uppstå missförstånd när man inte pratar öga mot öga.

7.6.3 Negativa sidor

Att kunna söka och samla information på egen hand eller att utbyta information med andra är helt avgörande för att kunna bedriva uppfödning. Som jag antydde redan i inledningen råder inte enbart fred och samverkan mellan uppfödarna, vilket också är allmänt känt bland ”hundfolk”. Att detta till största delen beror på den konkurrenssituation som råder på ”valpmarknaden”, samt på den bedömningsituation som förekommer i de flesta tävlingsformer för hund, torde inte vara en alltför djärv tolkning. Tyvärr har den ökade tillgången på information och framför allt de nya kommunikationsmöjligheterna på många sätt förvärrat situationen. Helena, som sett uppfödare bli uthängda på Internet har valt att ha varken gästbok eller blogg på sin hemsida, utan håller sig till att skriva bara fakta om hundarna. Informanterna själva har annars gett få konkreta exempel på egna upplevelser, utan uttrycker sig mest i allmänna ordalag om det negativa prat som förekommer. Det tycks finnas en önskan om större öppenhet och att man bör hålla sig till fakta som uttrycks av Daisy och Tully.

Problemet har uppmärksammats i bl.a. *Hundsport* och frågan är vad man gör åt det. Här finns enligt min uppfattning ett ansvar både hos uppfödarna och hos hundorganisationerna, att verka för ett mer positivt informationsklimat.

Avigsidor med informationsdelning har också belysts i litteraturen. Chatman beskriver hur det i avgränsade grupperingar kan uppstå en rädsla för att dela med sig av information när en person är rädd för att ställas i dålig dager eller för att informationen ska föras vidare. (1996, s.199f) Ett exempel från intervjuerna är Gunilla som berättar om vad som hände när en ny sjukdom dök upp i ”hennes” ras.

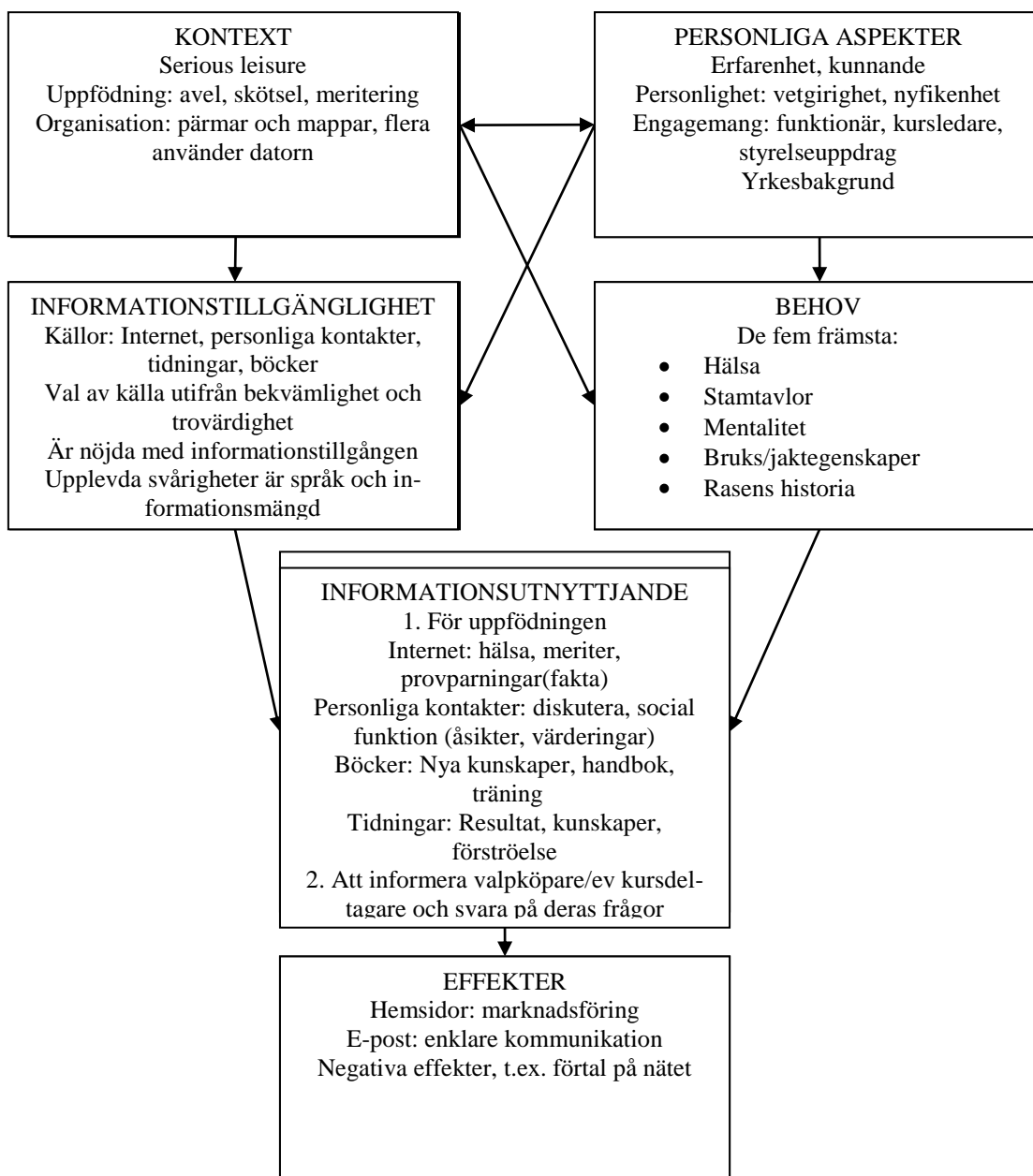
”G: Så det är återigen en sådan sak. Vi fick en kull med en valp med portashunt, vilket förekommer på varghund och west highland white och så dobermann och det... jag hade ingen aning om vad det var. Det hade jag aldrig hört talas om innan den här kullen och hon var ärlig och gick ut och talade om vad som hade hänt. *Och då vart det ju det att... först faktiskt njaa på hennes linjer* (förf. kursiv.) men det var ju tack och lov för Internet! Så att rätt så fort fick vi ju fram alla fakta om... det är en missbildning som även vi människor kan ha men vissa raser är mer benägna för det. Och jag tror att vi kom fram till att det hade funnits fem fall under 20 år och inget av dom är släkterelaterade. Men tack vare Internet då, så fick vi ju fram jättemycket amerikanska artiklar om det som vi kunde läsa in.”

Den kursiverade delen av citatet visar reaktionen som först mötte den uppfödare som berättade vad hon drabbats av. Jag tolkar det som att andra mötte henne med misstro och menade att det var hennes ”linjer”, dvs. hennes uppfödning som låg bakom problemet. Min reflektion är att den uppfödaren antagligen inte skulle ha berättat om liknande problem igen om det inte hade kommit till en lösning. I Chatmans undersökning ville åldringarna inte fråga om sjukdomar eftersom de då var rädda att uppfattas som sjuka (1996, s.201). På samma sätt kan det vara svårt för en uppfödare att fråga om sjukdomar för att en fråga kan uppfattas som något av ett erkännande. Informanterna i denna studie är dock påfallande eniga om att det är öppenhet som gäller. Genom att berätta om sjukdomar ökar möjligheterna att bekämpa dem. Samtidigt kan öppenheten ha ett högt pris. Ett fynd av en ärftlig sjukdom kan rasera ett långt avelsarbete, något som jag sett exempel på inom den ras jag själv äger.

När det gäller fritidsaktiviteter beskriver Fulton hur det bland släktforskarna ansågs positivt att dela med sig av information, medan den som undanhöll information uppfattades som ohjälpsam. Att dela med sig var en del av själva aktiviteten. (2009, s.764)

7.7 Sammanfattning av analysen

Som sammanfattning av analysen och för att ge en överblick placeras resultaten in i modellen för informationsutnyttjande.

Figur 4. Bearbetning av modell för studium av informationsutnyttjande och dess effekter. Höglund (1980) i Höglund & Persson, (1985, s. 94)

8 Slutsatser

Syftet med denna uppsats är att ge en bild av hunduppfödarens informationsaktiviteter. Detta avsnitt inleds med en kort reflektion över hur slutsatser kan dras utifrån intervjuresultatet. Därefter presenteras svaren på uppsatsens frågeställningar och jag drar slutsatser utifrån svaren. Jag diskuterar konsekvenser för informationsproducenter och informationsförmedlare. Dessutom behandlas hur informationsutbytet uppfödare emellan upplevs av dem själva. Avslutningsvis ges förslag till fortsatt forskning på området.

8.1 Är det möjligt att generalisera?

Att vara ”hundmänniska” och intervjua hunduppfödare har, som tidigare diskuterats i metodavsnittet, inneburit både fördelar och nackdelar. (se s.21) Jag kan inte bortse från att en undersökning utförd av någon utan hundintresse skulle ha sett annorlunda ut på flera olika sätt. Kanske hade andra frågor ställts, andra tolkningar gjorts och andra slutsatser dragits. Detta är i och för sig en problematik som alla som intervjuar en viss bestämd grupp ställs inför men graden av förförståelse varierar från fall till fall.

I en begränsad undersökning som denna är det en viktig fråga vilka slutsatser som kan dras. Kan jag uttala mig om gruppen hunduppfödare och deras informationsaktiviteter utifrån intervjuresultatet och vilka generaliseringar kan göras? Eftersom urvalet är litet minskar möjligheterna att göra generaliseringar. Det finns heller inga liknande undersökningar av hunduppfödare att vända sig till för jämförelser. Eftersom antalet fritidsaktiviteter att undersöka är så stort kommer det att dröja innan jämförelser kan göras inom samma grupp. Det som ändå möjliggör att jag kan dra vissa slutsatser är hunduppfödningens karaktär som serious leisure. Jag har funnit gemensamma drag i studier av andra serious leisure-aktiviteter. Alla aktiviteter har sina särdrag men det finns många likheter i förhållningssättet till information. Enligt Hartel är det just denna gemensamma grund som gör det möjligt att generalisera när det gäller informationsaktiviteter. (2003, s.231)

8.2 Frågeställningarna besvaras

- Vilka informationsbehov har hunduppfödare?

Samtliga uppfödare anger i intervjuerna att de har behov av information om hälsa. Andra behov som anges av flertalet informanter gäller stamtavlor, mentalitet, bruks/jaktegenskaper och rasens historia. I intervjuerna framstår behoven som kontinuerliga. Även om en uppfödare inte har valpkullar kontinuerligt finns ändå ett ständigt behov att hålla sig uppdaterad på de ovan nämnda områdena. Mer tillfälliga behov finns också, t.ex. gällande nya regler, hälsoprogram och träningsmetoder. Enligt min uppfattning är dessa informationsbehov rimliga och överensstämmer med verksamhetens inriktning som informanterna beskrivit den. Även om min undersökning endast omfattar nio uppfödare vill jag påstå att resultatet kan överföras till uppfödarkollektivet i sin helhet även om det säkert finns skillnader i prioriteringar mellan olika uppfödare.

- Hur söker och använder hunduppfödare information?

Uppfödarna söker information i fyra typer av informationskällor. Dessa är personliga kontakter, Internet, tidningar och böcker. De två förstnämnda källorna dominerar informationsanvändningen och ses som viktigast enligt uppfödarna, men de två sistnämnda används också av samtliga uppfödare. Som framgått av intervjuerna finns en rik flora av hundtidningar för alla smaker. En av informanterna berättar att hon läser tidningarna trots att mycket av det som står där även läggs ut på nätet. Även om böcker och tidningar så att säga har passerats av Internet, så fyller de fortfarande en funktion som informationskälla. Med utgångspunkt i denna undersökning och i tidigare forskning, drar jag slutsatserna att informationssökning oftast sker i flera olika källor och att olika källor används för att lösa skilda informationsbehov.

Informationen används för att uppfylla flera syften. För det första för att kunna bedriva själva uppfödningen, för det andra för att skaffa sig nya kunskaper och hålla sig uppdaterad om vad som händer i "hundvärlden". Slutligen används också informationen för att kunna informera andra, framför allt valpköpare och andra uppfödare.

Samtliga informanter anger att de använder pärmar och mappar för att hålla ordning på de papper som hör ihop med uppfödningen. För alla utom två är även datorn ett hjälpmedel. Det finns många likheter i deras beskrivningar av organisationen. Organisationen har som jag tolkar det, sin grund i två olika omständigheter. Dels kräver SKK att uppfödare ska ha sina papper i ordning, dels underlättar det förstås för uppfödaren själv i verksamheten.

- Hur ser relationen ut mellan serious leisure och informationsaktiviteter?

Undersökningen visar att hunduppfödning är en aktivitet som kan definieras som serious leisure. Den visar också att hunduppfödning ställer krav på sina utövare; krav som innebär att de måste ägna sig åt informationsaktiviteter. Själva "uppdraget" skapar informationsbehov. Informationssökningen sker i källor som är sammankopplade med aktiviteten. De muntliga källor som kontaktas är i många fall uppfödarkollegor och många av de skriftliga produceras av organisationer för utövarna. Informationen används för att vidga sina egna kunskaper men också för att informera och utbilda andra. Utifrån resultaten i denna studie drar jag slutsatsen att information är en av förutsättningarna för att överhuvudtaget kunna utöva aktiviteten. Jag menar att de informationsaktiviteter som pågår runt varje serious leisure-aktivitet är en del av dess unika karaktär. (Stebbins, 2009, s. 626, samt s. 15 i uppsatsen)

8.3 Konsekvenser för informationsförmedlare

De som producerar information som är avsedd för hunduppfödare är framförallt deras egna organisationer och klubbar med SKK i spetsen. Samtliga nio informanter använder SKK:s hemsida och de nämner framför allt webbtjänsterna "Hunddata" och "Avelsdata". Det framkommer inga negativa synpunkter på SKK som informationsproducent eller informationsförmedlare, tvärtom tycks man ha stor glädje av de tjänster som SKK erbjuder. Nio informanter är en mycket liten del av uppfödarkollektivet men resultatet tyder ändå på att SKK lyckas med att vara en informationsresurs för uppfödarna.

Även andra hundklubbers hemsidor nämns av flera av informanterna och ett par av dem berättar om förbättringar avseende hälsorapportering och resultatrapportering. Något

som enligt min uppfattning kan vara relevant i sammanhanget är att många av dem som arbetar inom hundorganisationer och klubbar troligen själva är hundägare och uppfödare. Därför finns en kunskap om vilken information och vilka tjänster som medlemmarna efterfrågar och behöver. En informant nämner Jordbruksverkets hemsida som svår att hitta information på. Kanske är det så att trots att Jordbruksverket riktar sig till djurägare, så är det en myndighet och jag föreställer mig att en myndighet inte har lika nära kontakt med sina ”informationssökare” som en organisation eller förening har.

Något om bibliotekens roll har också framkommit i undersökningen. Det visade sig att de informanter som använder biblioteket gör det mer sällan nu än tidigare. Idag köper de böckerna själva istället. I inledningen nämndes Hartels synpunkter att forskning om informationssökning och fritidsaktiviteter kan vara till nytta för biblioteken, eftersom många utövare av olika aktiviteter vänder sig dit för att söka information.(2003, s.236) Utifrån vad som sagts om bibliotekens roll i denna undersökning menar jag att forskningen även skulle kunna knytas närmare informationsproducenterna. Liksom hos de myntsamlare som undersökts av Case, tycks det även bland hunduppfödare vara så att Internet ses som bättre på att förmedla information även om inte biblioteken spelat ut sin roll helt. (2009, s.748)

8.4 Reflektioner kring informationsutbyte

Informanternas syn på informationsutbyte uppfödare emellan präglas av en viss ambivalens. Å ena sidan ser man det som en enorm tillgång att ha ett kontaktnät. Man utbyter inte bara information, utan även åsikter, erfarenheter och förmedlar kunskaper. Å andra sidan finns medvetenheten om förekomsten av ryktesspridning och förtal i hundvärlden. Kanske pekar ändå framtiden mot en större öppenhet och avdramatisering kring t.ex. hälsofrågor. Ett par av informanterna påpekar att det i de nordiska länderna finns en öppnare attityd till att dela med sig av information i dessa frågor. En fördel med Internet är att hälsostatistik och resultatrapportering finns där svart på vitt och ständigt uppdateras. Det blir allt svårare att undanhålla information.

8.5 Utvärdering av teori och metod

8.5.1 Serious leisure-perspektivet

Teorin om serious leisure bildar en användbar bakgrund till studier om fritidsaktiviteter. Den är lätt att anknyta till olika typer av aktiviteter. De sex kriterierna visar på en djupare dimension av fritidens betydelse för grupper och enskilda. Teorin om serious leisure har fördjupat mina kunskaper om fritidsaktiviteter och har gett mig möjligheten att beskriva flera olika aspekter på hunduppfödning.

8.5.2 Intervjuerna

Intervjuerna har varit mycket givande att genomföra. Informanterna har visat ett stort intresse för informationsfrågor och utan vidare tackat ja till att delta i undersökningen. Ett begrepp som ”information” kan ha många olika betydelser och tolkningar för olika personer. Jag upplevde dock inte något problem med detta under intervjuerna, utan samtalet genomfördes utan att begrepp behövde förklaras och diskuteras i någon större utsträckning.

Nackdelen med kvalitativa intervjuer med övergripande frågeställningar är att varje intervju får en unik karaktär. Detta för med sig ett osäkerhetsmoment vid tolkningen och det tar tid att överblicka materialet och se mönster och variationer.

8.5.3 Analysmodellerna

Modellen för studium av informationsutnyttjande har i stort sett fungerat bra att använda i analysen. Det största problemet har varit att den utarbetats för studier inom andra kontexter, som organisationer och företag. Därför har vissa rubriker behövt förändras och utvecklas för att bättre passa i denna undersökning. Den har ändå fyllt sitt syfte eftersom den hjälpt mig att beskriva och analysera informationsaktiviteterna i det helhetsperspektiv som jag eftersträvade. Även modellen för olika typer av informationskällor har anpassats något efter uppsatsens kontext.

8.6 Förslag till fortsatt forskning

Det har varit mycket inspirerande och givande att göra denna undersökning. Liksom Hartel har jag funnit att personer som ägnar sig åt serious leisure är tacksamma att intervjua eftersom de får prata om en av de saker som de uppskattar mest här i livet. (2003, s.236) Här finns alltså ett nästan oändligt område att studera vidare. Frimärksamlare, körsångare, Röda Korset-volontärer – alla behöver de information för att kunna utföra sina aktiviteter. Något som anknyter till området men som inte rymts inom denna studie är hur personer som söker information värderar olika källor. I det sammanhanget skulle också begreppet kognitiva auktoriteter kunna studeras. Slutligen skulle det också vara intressant att undersöka hur informationskällor utprovas och framställs av den som producerar information för en viss fritidsaktivitet. Min förhoppning är att denna uppsats kan väcka tankar kring sambandet mellan fritidsaktiviteter och informationsaktiviteter och att vidare studier kommer att ske inom detta område.

9 Sammanfattning

Omkring 13 000 svenskar är idag aktiva som hunduppfödare. För de allra flesta är uppfödningen ett fritidsintresse som bedrivs vid sidan av arbetet. För att kunna föda upp hundar behöver uppfödaren söka information i många olika källor. Dessutom ligger det i uppfödarrollen att informera andra, framför allt sina valpköpare. Vidare ställs krav från uppfödarnas organisation, SKK, att uppfödaren ska ha en fungerande organisation av sina dokument. Syftet med denna uppsats är att ge en bild av hunduppfödarens informationsaktiviteter. Utifrån syftet har följande frågeställningar formulerats:

- Vilka informationsbehov har hunduppfödare?
- Hur söker och använder hunduppfödare information?
- Hur ser relationen ut mellan serious leisure och informationsaktiviteter?

Inom biblioteks- och informationsvetenskap har relationen mellan fritidsaktiviteter och informationssökning blivit föremål för forskningen först under de senaste 10-15 åren. Den forskning som finns har i sin tur utgått från forskning om ELIS, dvs. vardagslivets informationssökning. Fritidsaktiviteter är ett relativt avgränsat område i vardagslivet och många av dessa aktiviteter, inte minst hunduppfödning, är informationsintensiva till sin natur och är därför intressanta och relevanta att undersöka.

Uppsatsens teoretiska utgångspunkter är två. Hunduppfödning som fritidsaktivitet kopplas till sociologen Robert A Stebbins teorier om serious leisure. Dessa teorier innebär att fritidsaktiviteter har gemensamma drag. Utövarna är djupt engagerade i sitt intresse och de känner att engagemanget ger dem mycket tillbaka, t.ex. personlig utveckling och gemenskap med andra utövare. Ibland kan aktiviteten tom med leda till ett slags alternativ yrkeskarriär. Uppsatsens informationsvetenskapliga synsätt utgår från Lars Höglunds modell för studier av informationsutnyttjande och dess effekter. Denna modell har valts för att den betonar helheten och samspelet i hela informationssituationen. Dessutom används ytterligare en modell av Lars Höglund och Olle Persson för analys av informationskällor.

Undersökningen utgörs av nio intervjuer med uppfödare av nio olika raser. Urvalet av informanter har skett med en kombination av personliga kontakter och snöbollsmetoden. Intervjuerna har transkriberats och innehållet har sammanfattats. Därefter har resultatet analyserats med utgångspunkt i teorierna om serious leisure, samt med hjälp av de modeller som nämns ovan.

Efter analysen har frågeställningarna besvarats och slutsatser har dragits enligt följande:

- Uppfödarnas informationsbehov är främst hälsa, stamtavlor, mentalitet, bruks/jaktegenskaper och rasens historia. Dessutom nämns mer tillfälliga behov som att lära sig om nya regler, hälsoprogram och träningsmetoder. Dessa behov bedöms kunna överföras till alla uppfödare utifrån den beskrivning av verksamheten som informanterna gjort.
- De informationskällor som föredras är Internet och personliga kontakter. Dessutom använder samtliga informanter tidningar och böcker. Resultatet anknyter därmed till liknande studier som visar att informationssökning ofta sker i flera

olika källor. Dessutom kan olika källor föredras beroende på informationsbehovets inriktning. Informanterna använder ett liknande system av pärmar och mappar för att organisera den information som uppfödningen genererar. Detta ses framför allt som en följd av de krav som SKK ställer på uppfödarna, men är givetvis också ett sätt att underlätta för verksamheten.

- I undersökningen framkommer att relationen mellan serious leisure och informationsaktiviteter är mycket stark. Informationsaktiviteterna kan ses som en del av den unika karaktären hos varje aktivitet av serious leisure-typ.

Avslutningsvis konstateras att SKK och andra hundklubbar har en mycket stor betydelse som informationsresurs för informanterna i undersökningen. Det framkommer också att bibliotekens betydelse som informationsförmedlare har minskat enligt informanterna.

Käll- och litteraturförteckning

Otryckta källor

Nio intervjuer med hunduppfödare juli-november 2008.
Ljudupptagningar och utskrifter i författarens ägo.

Intervjuer via e-post med företrädare för SKK:s informationsavdelning.
I författarens ägo.

Publicerade källor

Buckland, Michael (1991) *Information and Information Systems*. Westport: Praeger.

Case, Donald O. (2009). Serial Collecting as Leisure, and Coin Collecting in Particular. *Library Trends*, vol.57, No. 4, s.729-752.

Case, Donald O. (2002). *Looking for information: a survey of research on information seeking, needs and behaviour*. San Diego, Calif.: Academic Press.

Chang, Shan-Ju L. (2009). Information Research in Leisure: Implications from an Empirical Study of Backpackers. *Library Trends*, vol. 57. no. 4, s. 711-728.

Chatman, Elfreda A. (1996). The impoverished life-world of outsiders. *Journal of the American Society for Information Science*, vol. 47, no.3, s.193-206.

Ernest, Douglas J., Level, Allison V. & Culbertson, Michael (2005). Information-seeking behavior for recreational activities and its implications for libraries. *Reference Services Review*, vol. 33, no. 1, s. 88-103.

Fulton, Crystal (2009). Quid Pro Quo: Information Sharing in Leisure Activities. *Library Trends*, vol. 57, no. 4, s.753-768.

Hartel, Jenna (2003). The serious leisure frontier in library and information science: hobby domains. *Knowledge Organization*, vol.30, no.3-4, s. 228-238.

Hartel, Jenna (2006). Information activities and resources in an episode of gourmet cooking. *Information Research*, vol. 12, no.1. paper 281. Tillgänglig på <http://InformationR.net/ir/12-1/paper282.html> [2009-11-29]

Hektor, Anders (2001). *What's the use? Internet and information behavior in everyday life*. Linköping: Department of Technology and Social Change. Linköpings universitet.

Höglund, Lars & Persson, Olle (1985). *Information och kunskap. Informationsförsörjning – forskning och policyfrågor*. Umeå: INUM AB Publishing Division.

Julien, Heidi & Michels, David (2000). Source selection among information seekers: ideals and realities. *Canadian Journal of Information and Library Science*, vol.25, no.1 s. 1-18.

- Julien, Heidi & Michels, David (2004). Intra-individual information behaviour in daily life. *Information Processing and Management*, vol.40, s.547-562.
- Lee, Charlotte P. & Trace, Claran B. (2009). The Role of Information in a Community of Hobbyist Collectors. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*. vol. 60, no. 3, s.621-637.
- Liljegren, Erik (2006) "Utanför 50-skyllarna": *Turisters informationssökning*. Borås: Högskolan i Borås, Bibliotekshögskolan/Biblioteks- och informationsvetenskap. (Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap vid Bibliotekshögskolan/Biblioteks- och informationsvetenskap, 2006:36).
- McKenzie, Pamela J. (2002). Connecting with information sources: how accounts of information seeking takes discursive action. *The New Review of Information Behaviour Research*, vol.3, s.127-141.
- McKenzie, Pamela J. (2003a). A model of information practices in accounts of everyday-life information seeking. *Journal of Documentation*, vol. 59, no.1, s.19-40.
- McKenzie, Pamela J. (2003b). Justifying cognitive authority decisions: discursive strategies of information seekers. *Library Quarterly*, vo.73, no. 3, s. 261-288.
- Repstad, Pål (1999). *Närhet och distans: Kvalitativa metoder i samhällsvetenskap*. 3. uppl. Lund. Studentlitteratur.
- Ross, Catherine S. (1999). Finding without seeking: the information encounter in the context of reading for pleasure. *Information Processing and Management*, vol. 35, s. 783-799.
- Savolainen, Reijo (1995). Everyday life information seeking: approaching information seeking in the context of "way of life". *Library & Information Science Research*, vol. 17, no.3, s.259-294.
- Savolainen, Reijo (2004). Enthusiastic, realistic and critical: discourses of Internet use in the context of everyday life information seeking. *Information Research*, vol. 10, no.1. paper 198. Tillgänglig på <http://InformationR.net/ir/10-1/paper198.html> [2009-11-29]
- Savolainen, R. & Kari, J. (2007). Relationships between information seeking and context: A qualitative study of Internet searching and the goals of personal development. *Library & Information Science Research*, vol. 29, s. 47-69.
- Stebbins, Robert A. (2001). Serious Leisure. *Society*, vol.38, no.4, s.53-57.
- Stebbins, Robert A. (2009). Leisure and Its Relationship to Library and Information Science: Bridging the Gap. *Library Trends*, vol. 57, no.4, s. 618-631.

Svenska Kennelklubben (2010).
<http://www.skk.se> [2010-01-24]

Thomsson, Heléne (2002). *Reflexiva intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Widerberg, Karin (2002). *Kvalitativ forskning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur.

Wikström, Birgitta (1973). *Är hunden sjuk? Att förebygga–att bota*. 3. uppl. Västerås: ICA-förlaget.

Wilby, Ursula & Widholm, Torsten (2007). Nätforum och bloggar: Den moderna tidens djungeltrumma. *Hundsport*, 2007, no.10, s.28-37.

Yakel, Elizabeth (2004). Seeking information, seeking connections, seeking meaning: genealogists and family historians. *Information Research*, vol. 10, no.1, paper 205. Tillgänglig på <http://InformationR.net/ir/10-1/paper205.html> [2009-11-29]

Bilaga 1

Intervjufrågor

Beskriv din verksamhet som hunduppfödare.

Vad behöver du för information (alt. veta, känna till, ta reda på) för att kunna bedriva din verksamhet?

Var samlar du in information och hur går du tillväga?

Vilka källor föredrar du? Varför? Fördelar och nackdelar?

Upplever du några svårigheter med att söka och samla information?

Hur använder du informationen i din roll som uppfödare?

Under den första intervjun lades följande frågor till:

Har du en egen hemsida? Varför/Varför inte?

Om du skulle få önska något eller förändra något när det gäller informationstillgången, vad skulle det vara?

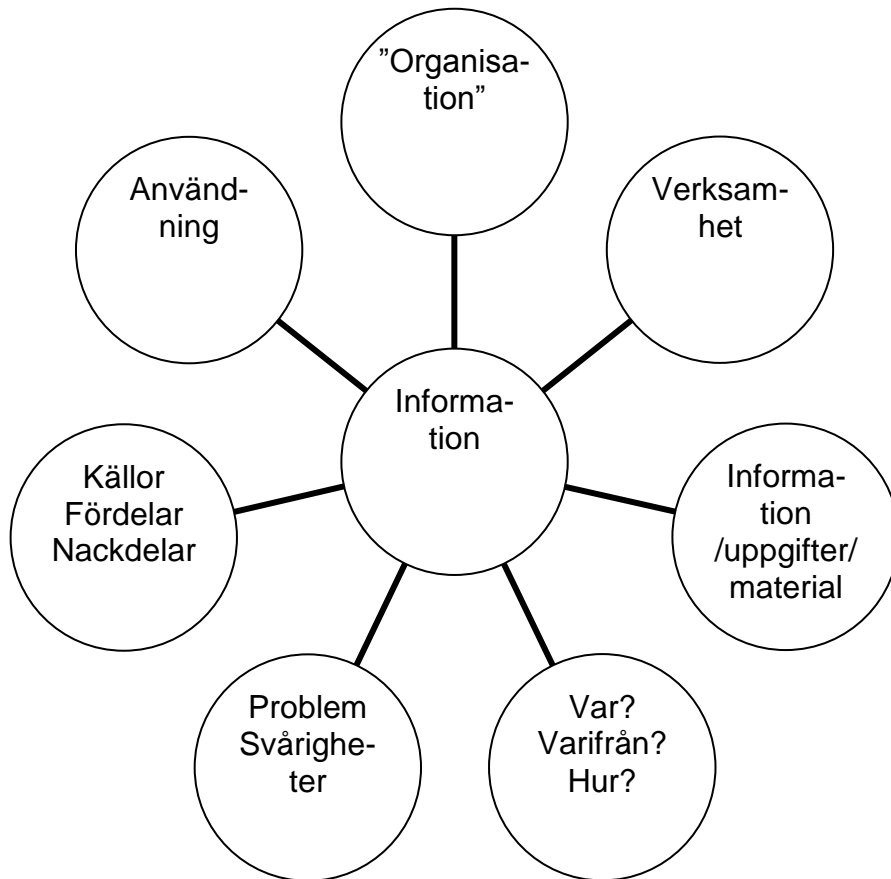
Hur organiserar du/håller ordning på all information som rör din hunduppfödning?

Under analysarbetet skickades följande fråga via e-post till informanterna:

Kan du beskriva vad hundarna och hunduppfödningen betyder för dig personligen som fritidsintresse?

Bilaga 2

Tankekartan

Bilaga 3

Frågor via e-post till SKK:s informationsavdelning

2008-04-03

Hej!

Jag heter Christina Jonsson och studerar biblioteks- och informationsvetenskap vid Högskolan i Borås (distansutbildningen). Jag arbetar just nu med min magisteruppsats som ska handla om hunduppfödarens informationsbehov och informationsanvändning. Det ska bli en intervjustudie. För bakgrundsavsnittet skulle jag behöva svar på några frågor:

Hur många kennlar finns registrerade i Sverige idag?

Hur många av dessa (ungefär) är aktiva?

Finns det några uppgifter på hur många uppfödare som ägnar sig åt detta på heltid, som arbete? Jag antar att de flesta har det som fritidssysselsättning men det skulle vara intressant att veta.

Tack på förhand och vänliga hälsningar!

Christina Jonsson

2009-11-16

Hej !

Mitt uppsatsskrivande går nu mot sitt slut och jag har ytterligare en fråga. Går det att få fram statistik på hur många kvinnor respektive män som registrerat kennelnamn? Alltså könsfördelningen bland uppfödarna.

Vänliga Hälsningar

Christina Jonsson